

ACADEMIC JOURNAL

วารสารวิชาการ

ปีที่ 23 ฉบับที่ 4

ตุลาคม - ธันวาคม 2563

สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายอัมพร พินะสา)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายสนธิ แยมเพชร)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายวินทร์เกียรติ นนธ์พละ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา)

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

กองบรรณาธิการ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
(นางสาวรัตนา แสงบัวเผื่อน)

นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางวรรณิ จันทศิริ

นางสาววรรณิ ขุนศรี

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ
(นางเสาวภา ศักดา)

นางสาววรารักษ์ ศรีแสงฉาย

ลิขสิทธิ์และผู้จัดพิมพ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ บริษัท เอส.บี.เค.การพิมพ์ จำกัด

92/6 หมู่ 3 ต.บางพลีใหญ่

อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

วารสารวิชาการ ปีที่ 23 ฉบับที่ 4 กองบรรณาธิการขอแนะนำเสนอบทความด้านการศึกษาที่หลากหลาย ได้แก่ **สร้างสมรรถนะนักเรียน “อ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง ก่อนเปิดเทอม” ของโรงเรียนบ้านน้ำกร่อย** เป็นบทความนำเสนอ วิธีการพัฒนานักเรียนให้อ่านเก่ง อ่านรู้เรื่องทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนของโรงเรียนบ้านน้ำกร่อย **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อยกระดับความสามารถทางการฟังภาษาอังกฤษของเด็กนักเรียนไทย VPL-PA Model** เป็นบทความนำเสนอ โมเดลที่พัฒนาขึ้นโดยบูรณาการแนวคิดรูปแบบการสอนฟัง 3 ขั้นตอน กับแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้ภาระงานเป็นฐานใช้ในโรงเรียนยางซ้ายพิทยาคม จังหวัดสุโขทัย เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียน **สมุดงานแบบโต้ตอบ (Interactive Notebook) กับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน** เป็นบทความนำเสนอ เครื่องมือชนิดหนึ่งที่ครูสามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านการคิดของนักเรียนได้ **โรงเรียนสร้างสุข นักเรียนสนุกที่จะเรียนรู้ ตามรูปแบบจิตศึกษา PBL และ PLC** เป็นบทความนำเสนอ การพัฒนานักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองกก โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนการจิตศึกษา การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาครูด้วย PLC **“เรียนไปทำอะไร เรียนไปทำกิน” Learning By Cooking การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะเน้นการปฏิบัติเชื่อมโยงความรู้สู่ความยั่งยืน** เป็นบทความนำเสนอ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการโดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติการจัดเตรียมอาหารกลางวันที่มีคุณภาพของโรงเรียนวัดไตรรัตนาราม โดยได้รับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา **การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธสู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21** เป็นบทความนำเสนอ นวัตกรรมใช้ในการนิเทศขับเคลื่อนงานโรงเรียนวิถีพุทธซึ่งส่งผลให้มีโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำเพิ่มขึ้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 **การนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในยุค New Normal** เป็นบทความนำเสนอ กระบวนการนิเทศออนไลน์แบบ 3R4C ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มากก็น้อย ขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความสนใจติดตามวารสารวิชาการอย่างต่อเนื่องแล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

สารบัญ

- 3 สร้างสมรรถนะนักเรียน “อ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง ก่อนเปิดเทอม”
ของโรงเรียนบ้านน้ำกร่อย
- 15 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อยกระดับความสามารถ
ทางการฟังภาษาอังกฤษของเด็กนักเรียนไทย VPL-PA Model
- 24 สมุดงานแบบโต้ตอบ (Interactive Notebook)
กับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 33 โรงเรียนสร้างสุข นักเรียนสนุกที่จะเรียนรู้
ตามรูปแบบจิตศึกษา PBL และ PLC
- 40 “เรียนไปทำอะไร เรียนไปทำกิน” Learning By Cooking
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะ
เน้นการปฏิบัติเชื่อมโยงความรู้สู่ความยั่งยืน
- 49 การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธสู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
- 59 การนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
ในยุค New Normal

สร้างสมรรถนะนักเรียน “อ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง ก่อนเปิดเทอม” ของโรงเรียนบ้านน้ำคร่อย

อังคมล บุญลือ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำคร่อย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

โรงเรียนบ้านน้ำคร่อยวางแผนใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ หลากหลายจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนักเรียนต้องลงมือทำงานเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ถ้านักเรียนมีศักยภาพไม่เพียงพอ การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนก็จะช้าตามเพื่อนไม่ทันไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร อาจมีนักเรียนบางส่วนเท่านั้นที่สามารถพัฒนาตนเองได้ โรงเรียนบ้านน้ำคร่อยจึงต้องเตรียมนักเรียนทุกคนให้มีพื้นฐานเพียงพอด้วยการสร้างแบบฝึกการอ่านคำภาษาไทย เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนให้
อ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง ก่อนเปิดเทอม

การสร้างสมรรถนะด้านการอ่านให้แก่นักเรียน อ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง

การอ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง เป็นทักษะพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องมี แต่ปัญหาที่พบคือ นักเรียนบางคนยังอ่านไม่ออก สำหรับนักเรียนที่อ่านออก บางคนยังไม่มีความมั่นใจในการอ่าน

วิธีการช่วยให้นักเรียนอ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง

จากการศึกษาเอกสาร การสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิ และครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียน ทำให้ได้วิธีการที่จะพัฒนานักเรียนในระยะเวลาอันสั้น (เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 จนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563) และทั่วถึง นักเรียนทุกคน รวมทั้งเด็กพิเศษด้วย โรงเรียนบ้านน้ำคร่อยค้นหาวิธีการช่วยนักเรียนให้อ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง ทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 สร้างแบบฝึกที่นักเรียนทุกคนฝึกด้วยตนเองได้
- ขั้นตอนที่ 2 สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการฝึกอ่าน
- ขั้นตอนที่ 3 ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนรายบุคคลอย่างใกล้ชิด
- ขั้นตอนที่ 4 กระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำใหม่จากคำที่อ่านได้
- ขั้นตอนที่ 5 สร้างเวทีสาธารณะให้นักเรียนเผชิญสถานการณ์คำใหม่

วิธีการช่วยนักเรียนให้อ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง

ภาพที่ 1 วิธีการช่วยให้นักเรียนอ่านเก่ง อ่านรู้เรื่อง

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแบบฝึกที่นักเรียนทุกคนฝึกด้วยตนเองได้

การสร้างแบบฝึกอ่านคำภาษาไทยของโรงเรียนบ้านน้ำกร่อย เกิดจากการวิเคราะห์สาเหตุที่นักเรียนมักอ่านและเขียนผิดบ่อย จึงทำแบบฝึกอ่านแบบหนังสือแบบเรียนเร็ว ซึ่งมีวิธีการสอนอ่านจากง่ายไปหายาก โดยเริ่มจากอักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำพยัญชนะและสระมาประสมกัน แล้วอ่านเป็นคำ โดยแบ่งการฝึกตามหมู่ของพยัญชนะและสระเริ่มจากแม่ ก กา ก่อนแล้ว จึงไปฝึกประสมกับสระประสม

พยัญชนะ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ อักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ
สระ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มสระเดี่ยวง่าย (สระที่อยู่หลัง บน และ ล่าง ของพยัญชนะ) ได้แก่ อะ อา อิ อี
อุ อู ุ ออ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสระเดี่ยวยาก (กลุ่มสระที่อยู่หน้าพยัญชนะ) ได้แก่ เอ แอ โอ โอ ไอ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสระประสมง่าย ได้แก่ อำ เอา อัว เอะ แอะ โอะ เออ

กลุ่มที่ 4 กลุ่มสระประสมยาก ได้แก่ เอาะ อัวะ เออะ เอียะ เอียะ เอื้อะ เอื้อะ

หลังจากนั้น สร้างแบบฝึกโดยคำนึงถึงโอกาสที่นักเรียนจะอ่านได้เป็นสำคัญแล้ว ค่อยเพิ่มความยากขึ้นตามลำดับ

โรงเรียนบ้านน้ำกร่อยสร้างแบบฝึกเป็นเล่มและมอบให้กับนักเรียนทุกคนนำไปฝึก
ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เรียกได้ว่า “ฝึกจริงจัง”

	เ	แ	โ	ไ	ใ
ก	เก	แก	โก	ไก	ไก
จ	เจ	แจ	โจ	จไ	จใ
ด (ฎ)	เด	แด	โด	ดไ	ดใ
ต (ฏ)	เต	แต	โต	ตไ	ตใ
บ	เบ	แบ	โบ	บไ	บใ
ป	เป	แป	โป	ปไ	ปใ
อ	เอ	แอ	โอ	โอ	โอ

ภาพที่ 2 แบบฝึกอ่านอักษรกลางผสมสระเดี่ยวง่าย

	ะ	า	ิ	ี	ึ	ุ	ู	อ
ก	กะ	กา	กิ	กี	กุ	กู	กอ	กอ
จ	จะ	จา	จิ	จี	จุ	จู	จอ	จอ
ด (ฎ)	ดะ	ดา	ดิ	ดี	ดู	ดู	ดอ	ดอ
ต (ฏ)	ตะ	ตา	ติ	ตี	ตุ	ตู	ตอ	ตอ
บ	บะ	บา	บิ	บี	บุ	บู	บอ	บอ
ป	ปะ	ปา	ปิ	ปี	ปู	ปู	ปอ	ปอ
อ	อะ	อา	อิ	อี	อุ	อู	ออ	ออ

ภาพที่ 3 แบบฝึกอ่านอักษรกลางผสมสระเดี่ยวยาก

	ะ	า	ิ	ี	ึ	ุ	เ	อ	-อ
ก (ข)	กะ	กา	กิ	กี	กุ	กู	เก	กอ	กอ
ง	งะ	งา	งิ	งี	งุ	งู	เง	งอ	งอ
ช (ฌ)	ชะ	ชา	ชิ	ชี	ชู	ชู	เช	ชอ	ชอ
ซ	ซะ	ซา	ซิ	ซี	ซู	ซู	เซ	ซอ	ซอ
ท (ฒ)	ทะ	ทา	ติ	ที	ตุ	ตู	เต	ทอ	ทอ
ถ (ธ)	ทะ	ทา	ติ	ที	ตุ	ตู	เต	ทอ	ทอ
น (ณ)	นะ	นา	นิ	นี	นุ	นู	เน	นอ	นอ
พ (ภ)	พะ	พา	ปิ	ปี	ปู	ปู	เพ	พอ	พอ
ฟ	ฟะ	ฟา	ฟี	ฟี	ฟุ	ฟู	เฟ	ฟอ	ฟอ
ม	มะ	มา	มิ	มี	มุ	มู	เม	มอ	มอ
ย (ญ)	ยะ	ยา	ยิ	यी	ยุ	ยู	เย	ยอ	ยอ
ร	ระ	รา	ริ	รี	รุ	รู	เร	รอ	รอ
ล (ฬ)	ละ	ลา	ลิ	ลี	ลู	ลู	เล	ลอ	ลอ
ว	วะ	วา	วิ	วี	วู	วู	เว	วอ	วอ
ฮ	ฮะ	ฮา	ฮี	ฮี	ฮุ	ฮู	เฮ	ฮอ	ฮอ

ภาพที่ 4 แบบฝึกอ่านอักษรต่ำผสมสระเดี่ยวง่าย

	ะ	า	ิ	ี	ึ	ุ	เ	อ	-อ
ข	ขะ	ขา	ขิ	ขี	ขุ	ขู	খে	খো	খো
ฌ	ฌะ	ฌา	ฌิ	ฌี	ฌุ	ฌู	খে	খে	খে
ด (ฐ)	ดะ	ดา	ดิ	ดี	ดุ	ดู	เด	ดอ	ดอ
ฒ	ฒะ	ฒา	ฒิ	ฒี	ฒุ	ฒู	মে	মো	মো
ฬ	ฬะ	ฬา	ฬิ	ฬี	ฬุ	ฬู	লে	লো	লো
ส (ษ ศ)	สะ	สา	สิ	สี	สุ	สู	से	सो	सो
ห	หะ	หา	หิ	ฮี	हु	हु	हे	हो	हो

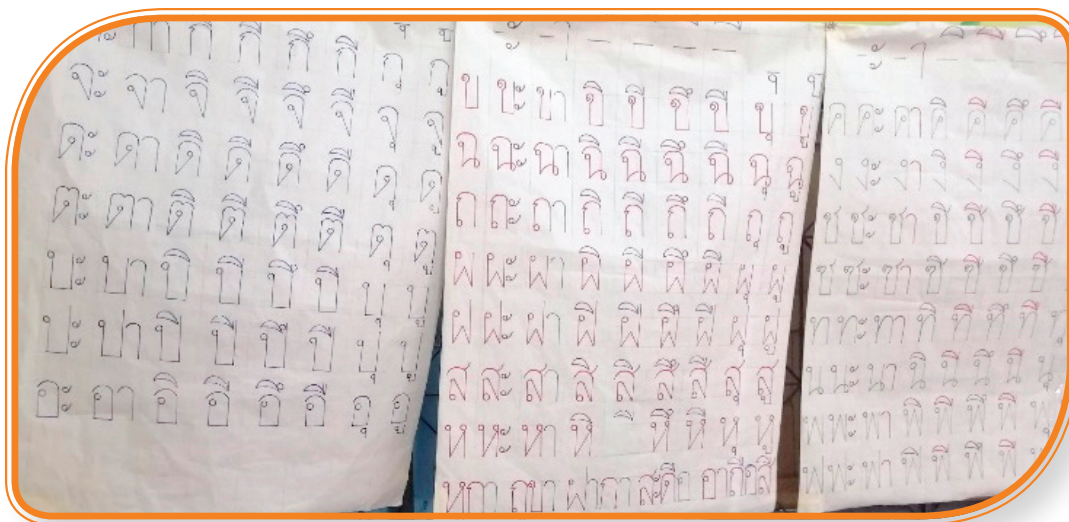
ภาพที่ 5 แบบฝึกอ่านอักษรสูงผสมสระเดี่ยวง่าย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการฝึกอ่าน

พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการฝึกอ่านของนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนบ้านน้ำกร่อยจึงจัดทำแบบฝึกสำหรับนักเรียนและมอบให้กับผู้ปกครองส่วนหนึ่งสำหรับไว้เป็นเครื่องมือในการสอนลูกหลานให้ ฝึกอ่าน ฝึกท่องรวมทั้งได้พูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองในวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนอยากอ่าน อยากท่อง ไปพร้อมกัน

ภาพที่ 6 นักเรียนฝึกอ่าน

ภาพที่ 7 แบบฝึกสำหรับนักเรียนอ่านหน้าชั้น

ขั้นตอนที่ 3 ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนรายบุคคลอย่างใกล้ชิด

จัดทำแบบบันทึกการอ่าน วัตถุประสงค์เพื่อ บันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ นามสกุลของนักเรียน โดยให้นักเรียนบันทึก ผลการอ่านลงในแบบบันทึกการอ่านด้วยตนเอง หรือครู เป็นผู้บันทึก

ที่	ชื่อ-สกุล	ชั้น	แบบฝึก											
			พยัญชนะ+สระหลัง บน ล่าง			พยัญชนะ+สระหน้า			พยัญชนะ+สระกลาง			พยัญชนะ+สระประสม		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ด.ช.ธนากร มุ่งแสง	ป.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
2	ด.ช.ภูศิลป์ กล้าพันธ์	ป.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3	ด.ญ.ณัฐนิชา หาญเสมอ	ป.1	1	1	1	1	1	1	1					
4	ด.ญ.ณัฏสร พระประทุม	ป.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
5	ด.ญ.สุทธิมา คงเจริญ	ป.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
6	ด.ญ.วรัญญา ชำคม	ป.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
7	ด.ญ.อรสา กักติงาม	ป.1	1	1	1	1	1	1	1	1				
8	ด.ญ.อุษณิ โลกากักดี	ป.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
9	ด.ญ.ชลนิชา วันเพ็ญ	ป.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			

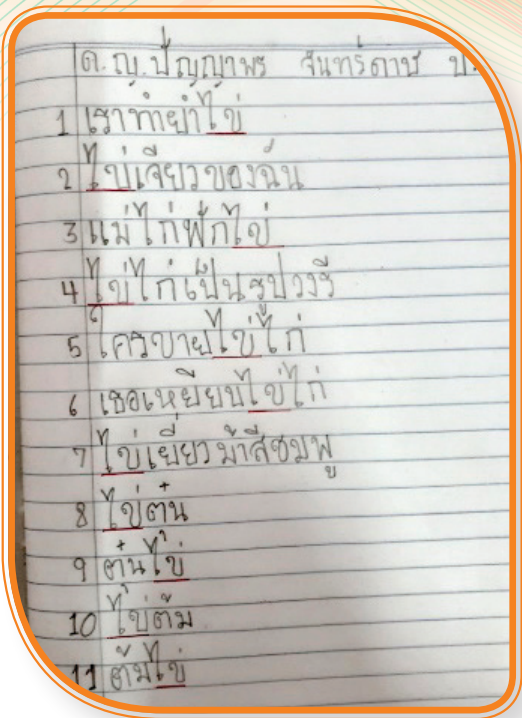
ภาพที่ 8 แบบบันทึกการอ่านของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 กระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำใหม่จากคำที่อ่านได้

วัตถุประสงค์หลักของขั้นตอนนี้คือ เพื่อให้นักเรียนค้นหาคำ สร้างคำใหม่ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน แล้วนำมาเชื่อมโยงกับคำที่ฝึกอ่าน นักเรียนจะใช้ชีวิตเป็นตัวตั้ง เพียงแต่ว่าสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ได้ เพราะว่ามีคลังคำในสมองไม่มากพอ โรงเรียนบ้านน้ำกร่อยจึงใช้วิธีการ สร้างคำใหม่หลังนักเรียนอ่านคำในแบบฝึกเสร็จแล้ว ขณะนี้ มีวิธีสร้างคำใหม่อย่างน้อย 3 วิธี ดังนี้

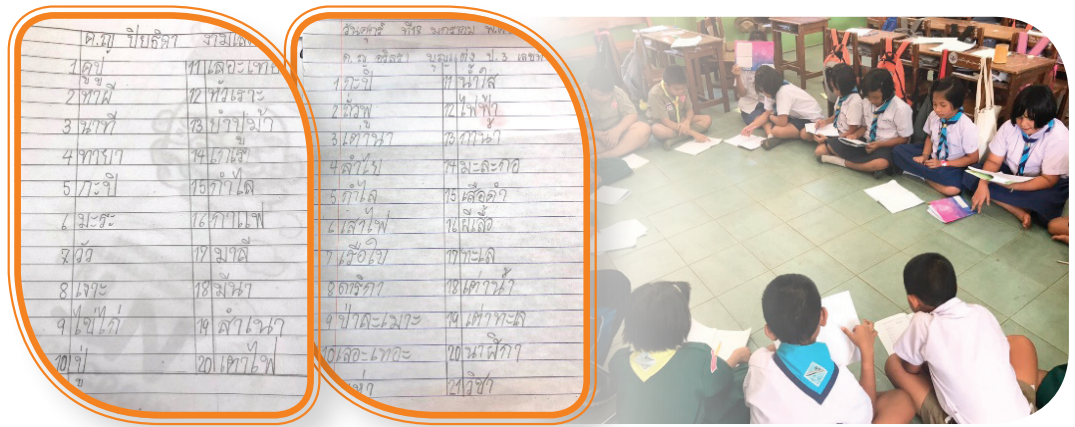
วิธีที่ 1 ครูให้นักเรียนเลือกคำในแบบฝึกอ่านมาสัก 2-4 คำ มาสร้างเป็นคำใหม่ตามใจนักเรียน แต่ต้องเป็นคำที่นักเรียนอธิบายได้ว่าเป็นอะไร โดยให้เวลานักเรียนสัก 5 หรือ 10 นาที แล้วนับจำนวนคำที่นักเรียนสร้างได้ พบว่านักเรียนสร้างคำใหม่ได้ไม่มีขีดจำกัด

วิธีที่ 2 ครูกำหนดคำจากแบบฝึกอ่านที่นักเรียนอ่านขึ้นมาคำหนึ่ง หลังจากนั้นให้นักเรียน สร้างคำใหม่ร่วมกัน โดยผลัดกันบอก วิธีการนี้ก็สนุก และได้คำใหม่หลายคำ เมื่อนักเรียนบอกคำไหน ครูก็เขียนลงบอร์ด และ/หรือ ให้นักเรียนเขียนลงในสมุด แบบนี้ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ได้ดีมาก

ภาพที่ 9 นักเรียนสร้างคำใหม่

วิธีที่ 3 ครูให้เวลานักเรียนประมาณ 5-10 นาที แล้วให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษหรือสมุดของตนเอง ได้คนละกี่คำก็ได้ ไม่ใช่เป็นการแข่งขัน หลังจากนั้นเมื่อหมดเวลา ครูให้นักเรียนล้อมเป็นวงกลมแล้วลัดกันบอกคำของตนเอง ถ้าคำใดมีเพื่อนบอกแล้ว เมื่อถึงคราวของตนเองก็ไม่ต้องเขียนหรือบอกคำซ้ำนั้น แบบนี้จะทำให้นักเรียนเฝ้าจดจ่อว่าเพื่อนคิดคำเหมือนตนหรือไม่

ภาพที่ 10 การสนทนาเล่าเรื่องคำใหม่ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 5 สร้างเวทีสาธารณะให้นักเรียนเผชิญสถานการณ์คำใหม่

จัดโฮว์ยกขึ้น เริ่มต้นจากการมองเห็นความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียน นักเรียนและครูผู้สอนร่วมกันระบุว่า จะโฮว์การอ่านคำในแบบฝึกอ่านที่เท่าไร หลังจากนั้นทางโรงเรียนจึงเชิญผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และบุคคลภายนอก มาร่วมทดสอบการอ่านยกขึ้นของนักเรียน ในการอ่านจะใช้แบบทดสอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิสร้างขึ้น จำนวน 20 คำ โดยมีผู้ปกครองร่วมกิจกรรมทดสอบด้วย

ลดความเหลื่อมล้ำ โฮว์ยกขึ้น นักเรียนบ้านน้ำกร่อย อ่านเขียนภาษาไทยได้ทุกคน

วันที่ 10 มีนาคม 2563 ณ โรงเรียนบ้านน้ำกร่อย

โรงเรียนบ้านน้ำกร่อย เป็นสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัด สพป.ระยอง เขต 2 มีเจตนาลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้านการอ่านออกเขียนได้ ต้องการให้โอกาส สร้างความเสมอภาคให้เด็กทุกคน อ่านออกเขียนได้ จึงได้คิดวิธีการฝึกนักเรียนทั้งอ่านออกเขียนได้ และอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เป็นเวลาประมาณ 4 เดือนเศษ จนกระทั่งนักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้

เส้นทางสู่การสร้างสมรรถนะอ่านเขียนภาษาไทยได้

ทดสอบการอ่านเขียนคำแม่ ก กา ของนักเรียน
สร้างแบบทดสอบการอ่านเขียน จำนวน 20 คำ ตรวจสอบ ค้นหา คำง่าย คำยาก
เริ่มต้นเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2562

สร้างความเข้าใจการอ่านเขียนคำแม่ ก กา ของนักเรียน
ครูนำคำง่าย คำยาก มาตรวจสอบความหลักเกณฑ์ทางภาษา
ค้นหาวิธีการทำให้นักเรียนทุกคนอ่านเขียนคำได้

สร้างแบบฝึกการอ่านเขียนคำแม่ ก กา
สร้างแบบฝึกโดยใช้หลักเกณฑ์ทางภาษาไทย เริ่มจากง่ายไปยาก ระยะเริ่มต้น จำนวน 38 แบบฝึก
ทำเป็นรูปเล่มให้นักเรียน ผู้ปกครอง และจัดทำเป็นแบบฝึกไว้ที่โรงเรียน
เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ

พัฒนากิจกรรมสร้างคำใหม่

กำหนดกิจกรรมสร้างคำใหม่ โดยให้นักเรียนนำคำในแบบฝึกมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิต
ของนักเรียน สร้างเป็นคำใหม่อย่างอิสระ ทั้งนี้ นักเรียนต้องบอกความหมายของคำเหล่านั้นด้วย

สร้างบัญชีคำพื้นฐาน โรงเรียนบ้านน้ำกร่อย

นักเรียนทุกคนเริ่มสร้าง ละสม บัญชีคำที่นักเรียนรู้จัก
อ่านได้เขียนได้ นำมาสร้างเป็นบัญชีคำพื้นฐาน
ซึ่งนำไปตามบริบทแห่งพื้นที่และบริบทเชิงชีวิตของนักเรียน

โฮว์วันนี้

นักเรียนชั้น ป.1-2 ทุกคน อ่านเขียนคำที่ไม่มีตัวสะกด
สระงา ย ไม่มีวรรณยุกต์ได้

นักเรียนชั้น ป.3-6 ทุกคน อ่านเขียนคำที่ไม่มีตัวสะกด
สระงา ย ไม่มีวรรณยุกต์ได้

ขั้นตอนการโฮว์ยกขึ้น

1. นัดหมาย

ผู้ร่วมกิจกรรมทุกคนรวมกันในวันนัดหมาย แจ้งวัตถุประสงค์
และวิธีการในการตรวจสอบสมรรถนะของนักเรียน

2. โฮว์ยกขึ้น และตรวจสอบการอ่านเขียนคำ

นักเรียนทุกคนอ่านคำในแบบทดสอบทีละคน ผู้ร่วมกิจกรรมตรวจสอบ
โดยอาจให้นักเรียนโฮว์การอ่านเขียนคำ ครูบันทึกผลลงในแบบบันทึก

3. สนทนากลุ่มและถ่ายภาพร่วมกัน

ผู้ร่วมกิจกรรมนั่งล้อมวงสนทนากลุ่ม แสดงความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อยอดการพัฒนาสมรรถนะนักเรียน

การโฮว์ยกขึ้น การอ่านและเขียนคำภาษาไทยของโรงเรียน มีเจตนาเพื่อแสดงให้เห็นความพยายาม
ของบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการสร้างสิ่งที่ดีงาม
ให้เกิดขึ้น เป็นการพัฒนานักเรียนที่อ่านเขียนไม่ได้ให้อ่านเขียนได้ ให้อ่านเขียนคล่องและเก่งขึ้น
การโฮว์ยกขึ้นในครั้งนี้ เป็นการแสดงผลรณะขั้นสูงสุดของนักเรียน ในโอกาสต่อไป
หากนักเรียนอ่านเขียนเก่งขึ้น เราจะโฮว์รณะที่สูงขึ้นอีก

อ. ร. บ้านน้ำกร่อย
ผอ. ร. บ้านน้ำกร่อย

ภาพที่ 11 ภาพบัตรเชิญโฮว์ยกขึ้น

ภาพที่ 12 ภาพผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 13 พ่อแม่ ผู้ปกครอง ร่วมสอบอ่านคำภาษาไทย
ของนักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำจืด

มุมมองผู้ที่เกี่ยวข้อง

ครูวีระ คำแหง (ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านน้ำกร่อย)

ครั้งแรกที่ให้นักเรียนฝึกอ่านคำในแบบฝึก ก็ไม่แน่ใจว่าจะเกิดประโยชน์อะไร เพราะว่าเป็นเพียงการฝึกออกเสียงคำ จากหน้าไปหลังซ้ำ ๆ กัน อยู่อย่างนั้น แต่เมื่อผ่านไป 1 สัปดาห์ สังเกตว่านักเรียนอ่านคล่องมาก แม้จะเป็นคำที่ประสมด้วยสระยาก ๆ ก็ตาม

สุดท้ายที่ผมเห็นประจักษ์ตา คือ เมื่อให้นักเรียนสร้างคำใหม่ นักเรียนสามารถสร้างคำได้ทุกคน แม้นักเรียนที่อ่านไม่คล่องก็สามารถสร้างคำใหม่ได้โดยอาศัยดูคำที่อยู่ในแบบฝึกเป็นฐาน นั้นแสดงว่านักเรียนได้นำสิ่งที่พบเห็นมาเขียนเป็นคำได้ ทำให้มั่นใจว่าในปีการศึกษาหน้า นักเรียนทุกคนจะมีสมรรถนะการอ่านเพียงพอกับการใช้หลักสูตรใหม่แน่นอน

ภาพที่ 14 ครูวีระ คำแหง และกิจกรรมการอ่าน

ครูชลิตา แก้วตุ้ย (ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านน้ำกร่อย)

นักเรียนห้องนี้มีทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่เรียนรู้ช้า ครั้งแรก นักเรียนที่เรียนรู้ช้า ก็อ่านไม่คล่อง แต่นักเรียนที่อ่านเก่งกว่าก็จะมาช่วยกันสอน จึงทำให้อ่านคล่องขึ้น ขณะนี้ นักเรียนจำได้ว่าแบบฝึกที่ 1 มีพยัญชนะและสระอะไรบ้าง เรียกว่าจำขึ้นใจเลย ส่วนกิจกรรมสร้างคำใหม่ เป็นกิจกรรมที่สนุก นักเรียนชอบ เขาจะนั่งล้อมวงกัน แล้วผลัดกันตรวจสอบคำที่เขียนว่ามีคำอะไรบ้าง ซ้ำกันหรือไม่ มีความหมายว่าอย่างไร ตรงส่วนนี้เป็นเรื่องของนักเรียนที่เขาจะเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนบางคนในห้องนี้เคยเป็นนักเรียนที่เรียนรู้ช้า แต่จากกิจกรรมการสร้างคำ ทำให้ครูรู้ว่านักเรียนคนนี้มีคลังคำในสมองเยอะมาก เขาจะบอกความหมายของคำได้หลายความหมาย

อย่างรวดเร็ว เช่น คำว่า “กา” เขาบอกได้ว่าเป็นสัตว์ หรือ ภาชนะ ส่วนนักเรียนบางคนสามารถอธิบายความหมายของคำได้ละเอียด เช่น กูกะปะ เป็นงูที่มีพิษร้าย กัดแล้วตาย ในมุมมองส่วนตัวชอบวิธีนี้ เพราะว่าครูไม่จบเอกภาษาไทย ยังไม่มีวิธีสอนภาษาไทยที่ดี ถ้าจะให้แก้ปัญหานี้คงต้องเหนื่อยมาก แต่ตอนนี้ครูเหนื่อยน้อยลง นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และเก่งมากขึ้นทุกวัน

ภาพที่ 15 นักเรียนฝึกเขียนบทความ

บทสรุปจากผู้อำนวยการโรงเรียน

กิจกรรมนี้ช่วยนักเรียน ช่วยครู ช่วยผู้ปกครอง ได้มาก เพราะได้เห็นผลชัดเจน เด็กที่อ่านไม่ได้ ก็อ่านได้ เด็กที่ไม่อยากอ่านหนังสือให้ใครฟัง ก็อยากอ่าน มีเด็กดักทรวงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อจะมาอ่านหนังสือให้ฟังทุกครั้งที่พบกัน เห็นแล้วรู้สึกถึงความภาคภูมิใจ รู้สึกถึงความใส่ใจของผู้ปกครองที่ลูกหลานอ่านหนังสือได้ ในวันที่โรงเรียนไชยรักษ์ขึ้น ผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมประมาณเกือบ 20 คน มาทดสอบการอ่านด้วยตนเอง เห็นรอยยิ้ม แววตา ของทั้งผู้ปกครองและเด็กแล้วหายเหนื่อย ผู้ปกครองหลายคนแสดงความคิดเห็นว่า ชอบและขอบคุณโรงเรียนที่ทำให้ลูกหลานอ่านออก ส่วนพฤติกรรมเด็กเมื่อกลับถึงบ้านก็เปลี่ยนไป อยากจะอ่านหนังสือให้พ่อแม่ฟัง ชวนกันอ่านหนังสือระหว่างพี่น้อง บางครอบครัวที่อ่านไม่ได้ แต่น้องอ่านได้ น้องก็จะสอนพี่

ภาพที่ 16 นักเรียนอ่านคำภาษาไทย

หลายท่านอาจไม่เชื่อ แต่หลักฐานเชิงประจักษ์อยู่ที่นักเรียน ถ้าสนิทสนมกันแล้ว นักเรียนที่ขี้อายก็อ่านหนังสือให้ฟังได้แล้ว ต้องบอกว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนเพื่อแก้ปัญหา ก่อนเปิดเทอมเป็นบันไดขั้นแรกของเรา เราทุกคนในโรงเรียน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน หวังว่าในปีการศึกษาใหม่ นักเรียนของเราจะอ่านเก่งขึ้น จะใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้มากขึ้น

ดาวน์โหลด
ไฟล์แบบฝึกได้ที่นี่

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อยกระดับความสามารถ ทางการฟังภาษาอังกฤษของเด็กนักเรียนไทย VPL-PA Model

วันเฉลิม นะน่าน

โรงเรียนยางซ้ายพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

ปัญหาด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย และนักเรียนต่างประเทศ

การฟังเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้และสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาปัญหาการรับรู้ด้านการฟังภาษาอังกฤษของชาวไต้หวัน ประเทศจีนของ Ai-hua Chen (2013) ที่กล่าวไว้ในงานวิจัย เรื่อง ปัญหาและการพัฒนากลยุทธ์ การฟังของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างชาติ โดยศึกษาจากนักศึกษาชาวไต้หวัน จำนวน 31 คน พบว่า ปัญหาการฟังภาษาอังกฤษมีปัจจัยพื้นฐานสำคัญหลักที่แตกต่างกันออกไปของผู้เรียน ในการรับรู้ ได้แก่ ไม่คุ้นชินกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ อัตราการพูดที่เร็วเกินไป และการเชื่อมเสียงระหว่างคำ

Arafat Hamouda (2013) ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียนในประเทศ ซาอุดีอาระเบีย ในกลุ่มผู้เรียนชั้นปีที่ 1 ในสาขาภาษาอังกฤษโดยตรง ในงานวิจัย เรื่อง การศึกษา ปัญหาการฟังเพื่อความเข้าใจ พบว่า สำเนียง การออกเสียง ความเร็วของการพูด คำศัพท์ที่ไม่เพียงพอ สำเนียงที่แตกต่างกันของผู้พูด การขาดความตั้งใจ ความกังวลในการฟัง และคุณสมบัติของเสียงบันทึกที่ไม่มีคุณภาพ เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญของการฟังเพื่อความเข้าใจ

ศิริรัตน์ ชนม์ประกาย (2552) เรื่อง การศึกษาปัญหาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาวิชาภาษาอังกฤษ 2 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 118 คน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง ได้แก่ นักศึกษามีปัญหาการฟังในเรื่องการแยก ประเด็นหลัก การจับใจความสำคัญ และการสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟัง จึงต้องให้ผู้เรียนได้ ลงมือฝึกฝนการฟังบ่อย ๆ จึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษานักศึกษาด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน พบว่า ผู้เรียนขาดการฝึกฝนทักษะการฟัง และขาดประสบการณ์ในการฟัง ที่มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการฟังของผู้เรียน

Chanthai Thepvongsa & Nilratana Klinchan (2020) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า คำศัพท์เฉพาะด้านการพูดที่เร็วไปของผู้พูด การจำกัดทางด้านคำศัพท์ และการขาดความรู้ด้านโครงสร้างและไวยากรณ์ ตลอดจนเสียงของผู้พูดที่ไม่ชัดเจน และการใช้สื่อ อุปกรณ์ที่มีคุณสมบัติต่ำในการแก้ปัญหาของผู้ศึกษา พบว่า การแก้ไขปัญหานั้นผู้เรียนจำเป็นต้องมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ และตั้งใจในสิ่งที่ผู้พูดกำลังพูด นอกจากนี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกฝนการฟังจากเจ้าของภาษา ดูสื่อ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ และต้องเพิ่มความสามารถด้านคำศัพท์ โครงสร้าง คำแสดง และสำนวนต่าง ๆ

จากการศึกษาปัญหาการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียน นักศึกษาในประเทศไทย และต่างประเทศ พบว่า นักเรียน นักศึกษา ขาดความสามารถด้านคำศัพท์ กล่าวคือ นักเรียน นักศึกษา มีวงคำศัพท์ที่ไม่เพียงพอและจำกัดในขณะที่ฟัง โดยเฉพาะคำศัพท์เฉพาะด้าน (Technical Terms) และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การออกเสียงของผู้พูดเจ้าของภาษานั้นมีสำเนียงการพูดที่แตกต่างกันออกไป ผู้พูดมีการเชื่อมเสียงระหว่างคำ และผู้พูดมีสำเนียงหรือน้ำเสียงที่ไม่ชัดเจน นอกจากปัญหาดังที่กล่าวไปข้างต้น การศึกษายังพบว่า การขาดการฝึกฝนการฟังเป็นอุปสรรคต่อการฟังด้วยเช่นกัน ถ้าให้เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาดังกล่าว พบว่า อันดับที่ 1 คือ การขาดความรู้ด้านคำศัพท์ มีคำศัพท์ที่ไม่เพียงพอและจำกัด ส่วนอันดับที่ 2 และ 3 คือ การออกเสียงของผู้พูด และการขาดการฝึกฝนการฟังอย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญและความจำเป็นของการฟังภาษาอังกฤษ

การฟังเป็นทักษะทางภาษาทักษะแรกที่เป็นไปตามธรรมชาติของภาษา กล่าวคือ เมื่อมนุษย์เกิดมาทักษะแรกที่มีมนุษย์นั้นได้พบเจอ คือ ทักษะการฟัง เมื่อมนุษย์ฟังได้แล้วนั้น ทำให้มนุษย์เริ่มมีการสื่อสารหรือความต้องการจะส่งสารไปยังผู้อื่นโดยปรากฏออกมาทางการพูด เช่น การแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการนั้น ๆ ดังนั้น ทักษะการฟังจึงเป็นด่านแรกที่มีมนุษย์ต้องมีความเข้าใจ และรับรู้ได้ ฉะนั้น เมื่อพิจารณาตามธรรมชาติของภาษาอย่างแท้จริง จะพบว่า มีการเรียงลำดับ จากการฟัง ไปสู่ การพูด การอ่าน และการเขียน ตามลำดับ นอกจากนี้ Demirel & Yücel (2013) ได้ให้นิยามของการฟังว่าเป็นทักษะของความเข้าใจสารของผู้พูด และเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ที่ต้องใช้ความตั้งใจฟังในระดับของเสียงและการตีความจินตภาพของผู้พูดที่สื่อสารออกมาการฟังเป็นกระบวนการเชิงรุก หรือ Active Process ที่ใช้ในการสื่อสาร ประกอบด้วย การรับ และการแปลผลของข้อความจากผู้พูด นอกจากนี้ ทักษะการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีการวิจัยไว้น้อยมาก และการวิจัยหรือการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพียงแค่การศึกษาข้อมูลทางทฤษฎี ซึ่งสวนทางกับ GüLTEN Erkek & Zekerya Batur (2019) ที่กล่าวว่าความรู้จากข้อมูลทางทฤษฎีไม่ได้หมายความว่า มนุษย์จะสามารถใช้ความรู้จากทฤษฎีนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพในชีวิต เพราะฉะนั้นแล้วทักษะการฟังมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก มิงานวิจัย Anderson (1985)

พบว่า มนุษย์ร้อยละ 80 รับรู้ผ่านการฟัง เพราะการฟังเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษา และนอกจากนี้ ทักษะการฟังยังถูกพิจารณาให้เป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จได้ (Doğan, 2016)

ผู้เขียนจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของทักษะการฟังของนักเรียนไทยเป็นอย่างมาก จึงได้ดำเนินการศึกษาผ่านกระบวนการวิจัยเชิงพัฒนา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ฟังภาษาอังกฤษ โดยบูรณาการแนวคิดรูปแบบการสอนฟัง 3 ขั้นตอน (Pre-While-Post Listening) กับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Learning) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยางซ้ายพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย เพราะผู้เขียนเชื่อว่าแนวคิดและหลักการของทั้งสองรูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของผู้เขียน

จากการจัดการเรียนการสอนฟังภาษาอังกฤษของผู้เขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนยางซ้ายพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย พบว่า นักเรียนเกินกว่าร้อยละ 30 มีปัญหาการฟัง จากข้อมูลแบบสอบถามพบว่า นักเรียนมีวงคำศัพท์ไม่เพียงพอที่จะสามารถเข้าใจ ไม่คุ้นชินกับสำเนียงของเจ้าของภาษา ขาดการฝึกฝน ซึ่งสอดคล้องกับ Ai-hua Chen (2013) ในงานวิจัย EFL Listeners' Strategy Development and Listening Problems ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจจากการฟัง ประกอบด้วย ไม่คุ้นชินกับคำศัพท์ การเชื่อมเสียงของเจ้าของภาษา สำเนียง ขาดความรู้พื้นฐานในการแปลความหมาย Arafat Hamouda (2013) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจการฟัง คือ คำศัพท์ที่ไม่เพียงพอ สำเนียง ความเร็วของการพูด ความกังวล การออกเสียงของเจ้าของภาษา และอุปกรณ์การบันทึกเสียงที่มีคุณภาพต่ำ ซึ่งแนวคิดและหลักการของรูปแบบการสอนการฟัง 3 ขั้นตอน (Pre-While-Post Listening) กับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-based Learning) สามารถแก้ไขปัญหาการฟังเหล่านี้ได้ เพราะแนวคิดและหลักการของรูปแบบการสอนการฟัง 3 ขั้นตอน (Pre-While-Post Listening) เชื่อว่า 1) การฟังที่ได้ประสิทธิภาพจะสัมพันธ์กับกิจกรรม และความรู้เดิมของผู้เรียน ตัวบ่อนที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและประสบความสำเร็จคือการสอนคำศัพท์ หลักไวยากรณ์ หรือโครงสร้างที่เน้นศิลปะในการพูดมากกว่าการโต้ตอบ การออกเสียงคำศัพท์ วลี ประโยค หรือความคิดที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่อน 2) ในขณะที่ผู้เรียนเริ่มฟังตัวบ่อน จำเป็นที่จะต้องคาดเดาการกระทำ หรือในขณะที่ฟัง ภาระงานที่นักเรียนได้รับ อาจประกอบด้วย การจดบันทึก การเติมความสมบูรณ์ลงในภาพ แผนภาพ หรือตาราง 3) ในขณะที่ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนต้องคาดเดาเหตุการณ์เกี่ยวกับผู้พูด และตีความจากสิ่งที่ได้ยิน โดยใช้คำศัพท์สำคัญที่ได้ยินในบริบทนั้น ๆ และ 4) ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ และฝึกฝนการฟังให้เกิดความชำนาญ โดยผ่านภาระงานด้านการอ่าน การเขียน การพูด การมีปฏิสัมพันธ์ และแนวคิดและหลักการของการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Learning) มีความเชื่อว่า 1) ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ หัวข้อเรื่อง รวมถึงคำศัพท์ วลี ประโยคต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาพรวมของสิ่งที่ฟัง 2) ผู้เรียนปฏิบัติงานเป็นคู่หรือกลุ่มเล็ก ๆ

โดยมีผู้สอนคอยเป็นผู้ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ อยู่ห่าง ๆ 3) ผู้เรียนวางแผนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาระงานซึ่งกันและกัน โดยการบอก เล่า รายงาน เขียน หรือเปรียบเทียบภาระงานที่เกิดขึ้น 4) ผู้เรียนตรวจสอบและอภิปรายรายละเอียดและองค์ประกอบต่าง ๆ จากการฟังหรือการอ่านข้อความในภาระงานของตนเอง และ 5) ผู้สอนอาจสร้างรูปแบบหรือองค์ประกอบทางภาษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน และตรวจสอบความถูกต้องของภาระงาน

หลักการของแนวคิดรูปแบบการสอนการฟัง 3 ชั้น (Pre-While-Post Listening) และการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Learning) หรือ TBL

หลักการที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

หลักการของแนวคิดรูปแบบการสอนการฟัง 3 ชั้น (Pre-While-Post Listening)

1. การฟังที่ได้ประสิทธิภาพจะสัมพันธ์กับกิจกรรม และความรู้เดิมของผู้เรียน ตัวป้อนที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและประสบผลสำเร็จนั้นคือการสอนคำศัพท์หลักไวยากรณ์ หรือโครงสร้างที่เน้นศิลปะในการพูดมากกว่าการได้ตอบการออกเสียงคำศัพท์ วลี ประโยค หรือความคิดที่เกี่ยวข้องกับตัวป้อน
2. ในขณะที่ผู้เรียนเริ่มฟังตัวป้อน จำเป็นที่จะต้องคาดเดาการกระทำ หรือในขณะที่ฟังนั้นภาระงานที่นักเรียนได้รับอาจประกอบด้วยการจัดบันทึก การเติมความสมบูรณ์ลงในภาพ แผนภาพ หรือตาราง
3. ในขณะที่ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนต้องคาดเดาเหตุการณ์เกี่ยวกับผู้พูด และตีความจากสิ่งที่ได้ยิน โดยใช้คำศัพท์สำคัญที่ได้ยินในบริบทนั้น ๆ
4. ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ และฝึกฝนการฟังให้เกิดความชำนาญ โดยผ่านภาระงานด้านการอ่าน การเขียน การพูด และการมีปฏิสัมพันธ์

หลักการของแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Learning) หรือ TBL

1. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ หัวข้อเรื่อง รวมถึงคำศัพท์ วลี และประโยคต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาพรวมของสิ่งที่ฟัง
2. ผู้เรียนปฏิบัติงานเป็นคู่หรือกลุ่มเล็ก ๆ โดยมีผู้สอนคอยเป็นผู้ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ อยู่ห่าง ๆ
3. ผู้เรียนวางแผนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาระงานซึ่งกันและกัน โดยการบอกเล่า รายงาน เขียน หรือเปรียบเทียบภาระงานที่เกิดขึ้น
4. ผู้เรียนตรวจสอบและอภิปรายรายละเอียดและองค์ประกอบต่าง ๆ จากการฟังหรือการอ่านข้อความในภาระงานของตนเอง
5. ผู้สอนอาจสร้างรูปแบบหรือองค์ประกอบทางภาษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน และตรวจสอบความถูกต้องของภาระงาน

จากหลักการของแนวคิดรูปแบบการสอนการฟัง 3 ขั้น (Pre-While-Post Listening) และการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Learning) หรือ TBL ผู้เขียนจึงพัฒนาให้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนฟังแบบใหม่ขึ้น โดยใช้การวิจัยเชิงพัฒนาเป็นฐานในการศึกษา เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนไทย รูปแบบการเรียนการสอนที่ว่านี้ คือ รูปแบบการเรียนการสอนฟังภาษาอังกฤษ 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model

รูปแบบการเรียนการสอนฟังภาษาอังกฤษ 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model

1. ขั้นกระตุ้นคำศัพท์ (Learning to Vocab)

ผู้เรียนจะมีความสามารถในการฟังได้ดี ผู้เรียนต้องถูกกระตุ้นด้วยคำศัพท์
หรือมีคำศัพท์ที่จดจำได้เพียงพอ

2. ขั้นการออกเสียง (Learning to Pronounce)

การออกเสียงหรือสำเนียงของเจ้าของภาษามีความสำคัญเป็นอย่างมาก
ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขั้นขณะฟัง (Learning to Listen)

การฟังที่ดีนั้น ไม่ใช่การแปลทุกคำที่ออกมาจากการพูดในแต่ละครั้ง แต่การฟังที่ดีนั้น
คือ การฟังคำ วลี หรือประโยคที่สำคัญ และคาดเดาเหตุการณ์หรือสถานการณ์จากเรื่องที่ฟังได้

4. ขั้นฝึกฝนการฟัง (Learning to Practice)

การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพและประสิทธิภาพในการฟังมากขึ้น
เพราะการฝึกฝนทำให้เกิดความชำนาญ

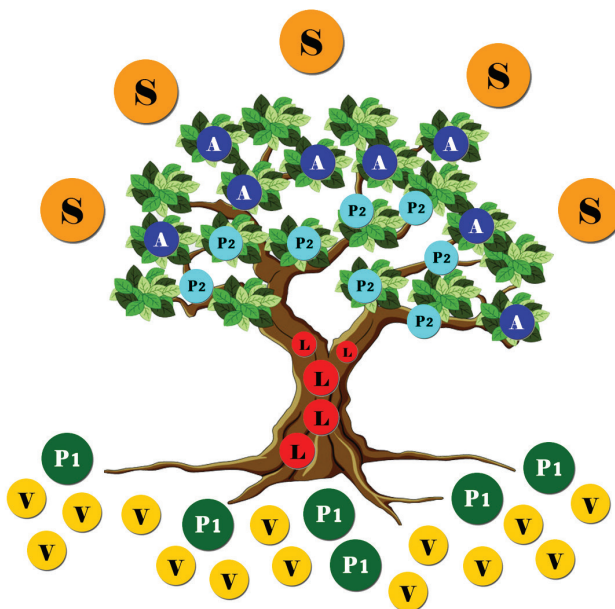

5. ขั้นการประยุกต์ใช้ (Learning to Apply)

การประยุกต์ใช้ เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อเกิดความชำนาญมากยิ่งขึ้น

แนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนฟัง 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model

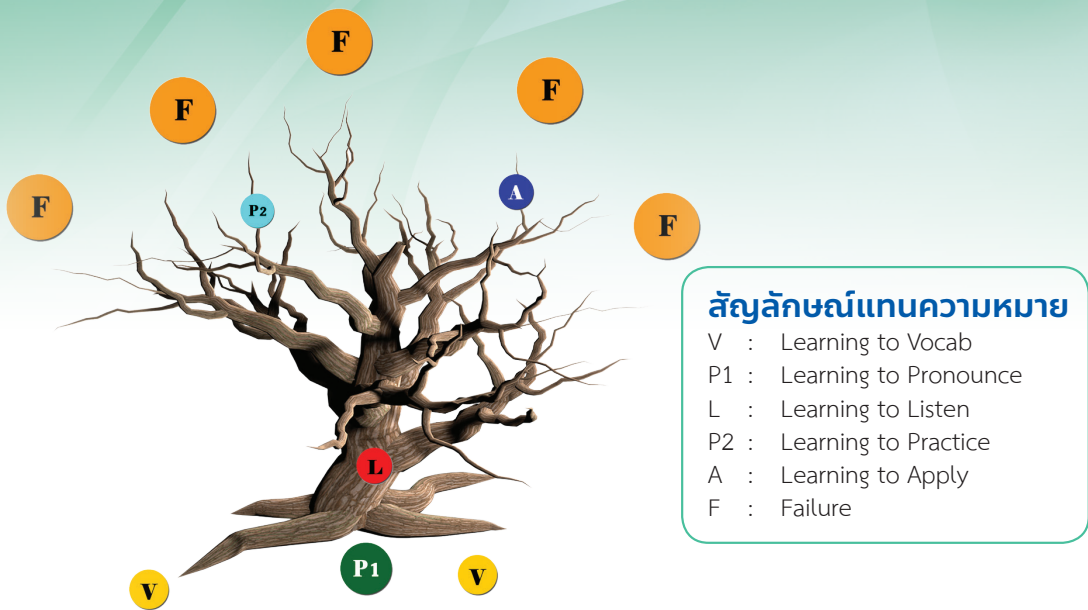
แนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนฟัง 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model มีความเชื่อว่า ผู้เรียนจะฟังภาษาอังกฤษได้ดีและมีประสิทธิภาพนั้น เกิดจากผู้เรียนมีคำศัพท์ วลี หรือ ประโยคที่เพียงพอต่อการฟัง ผสมกับกับคำศัพท์ วลี หรือประโยคที่ผู้เรียนได้ยินได้ ผู้เรียนจะต้อง มีประสบการณ์หรือคุ้นชินกับเสียงของคำศัพท์ วลี หรือประโยคแต่ละส่วนที่เปล่งออกมา เมื่อผู้เรียนมีความสามารถด้านคำศัพท์ วลี หรือประโยคแล้ว เทคนิคการฟังเฉพาะคำศัพท์ที่สำคัญ และจำเป็นต่อการคาดเดาความหมายและเหตุการณ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมาก ในสถานการณ์ที่ผู้เรียนต้องเผชิญ ดังนั้น สามขั้นตอนที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งที่สำคัญในการ เผชิญหน้ากับสถานการณ์จริงของการฟังภาษาอังกฤษ แต่ถ้าพูดถึงเรื่องการเรียนการสอน ในชั้นเรียนและการแก้ไขปัญหา ทั้งสามขั้นตอนที่กล่าวมานั้นอาจจะไม่เพียงพอต่อการรับรู้ของ ผู้เรียน เพราะการฟังเป็นทักษะ เมื่อไม่มีการฝึกฝนหรือการฝึกซ้อมอาจจะทำให้สิ่งนั้นได้ในที่สุด ฉะนั้นการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ฝึกซ้อมเป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้การกระตุ้นคำศัพท์ การรู้เสียง และการรู้ เทคนิคขณะฟัง เมื่อผู้เรียนได้ฝึกฝน ฝึกซ้อมแล้วนั้นผู้สอนต้องให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้การฟังของ พวกเขาในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลองในชั้นเรียน เปรียบเสมือนผู้เรียนเป็นต้นไม้ ที่พร้อมเจริญเติบโตในอนาคต ดังภาพ

สัญลักษณ์แทนความหมาย

- V : Learning to Vocab
- P1 : Learning to Pronounce
- L : Learning to Listen
- P2 : Learning to Practice
- A : Learning to Apply
- S : Success

ภาพที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนการสอนฟัง 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model กับ การเจริญเติบโตของต้นไม้ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ครบถ้วนตาม

ภาพที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนการสอนฟัง 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model
กับการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สมบูรณ์เพียงพอ
และครบถ้วนตามกระบวนการ

ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฟังภาษาอังกฤษ 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model

ผู้เขียนได้ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนฟังภาษาอังกฤษ 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model กับกลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยางซ้ายพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย (โรงเรียนขนาดเล็ก) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 14 คน พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 8.07 และ 16.78 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 2.49 และ 3.99 ตามลำดับ และจากการทดสอบที (t-test) พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากข้อค้นพบ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนฟังภาษาอังกฤษ 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model ของผู้เรียนสูงขึ้น

การนำไปประยุกต์ใช้สู่การจัดการเรียนการสอน

ถ้าจะกล่าวถึงการนำรูปแบบการสอนฟังภาษาอังกฤษ 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model สู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษนั้น ครูผู้สอนควรเริ่มจัดกระบวนการเรียนการสอนจากการเรียนรู้คำศัพท์ หรือ V (Learning to Vocab) เป็นอันดับแรก

เพราะคำศัพท์นั้นเป็นฐานในการเรียนรู้หรือการเริ่มต้นเรียนภาษาใหม่ รวมถึงภาษาอังกฤษด้วยเช่นกัน การสอนคำศัพท์ของครูผู้สอนนั้นอาจจะแตกต่างกันออกไปในบริบทของแต่ละโรงเรียน กล่าวคือ ครูผู้สอนสามารถใช้รูปแบบหรือวิธีการสอนคำศัพท์ใดก็ได้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้แผ่นภาพคำศัพท์ (Flashcards) การเติมคำศัพท์ในช่องว่าง (Vocabulary Gaps) การเติมคำศัพท์โดยใช้บริบทเป็นตัวช่วย (Meaning in Context) เกมต่อคำศัพท์ (Scrabble or Crossword) เป็นต้น ทั้งนี้ คำศัพท์ที่ครูผู้สอนนำมาสอนจะต้องเป็นคำศัพท์ที่สัมพันธ์กับเรื่องราวในการฟังด้วย

การเรียนรู้การออกเสียง หรือ P (Learning to Pronounce) ครูผู้สอนจำเป็นจะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฟังการออกเสียงของเจ้าของภาษาที่ชัดเจน และหลากหลายสำเนียง ได้แก่ สำเนียงภาษาอังกฤษของชาวอังกฤษ (British-English) ภาษาอังกฤษของชาวอเมริกัน (American-English) ภาษาอังกฤษของชาวแคนาดา (Canadian-English) ภาษาอังกฤษของชาวออสเตรเลีย (Australian-English) ภาษาอังกฤษของชาวสิงคโปร์ (Singaporean-English) ภาษาอังกฤษของชาวญี่ปุ่นและเกาหลี (Japanese and Korean-English) ภาษาอังกฤษของชาวอินเดีย (Indian-English) หรือภาษาอังกฤษของชาวจีน (Chinese-English) เป็นต้น ซึ่งครูผู้สอนนั้นสามารถใช้รูปแบบหรือวิธีการสอนการออกเสียงใดก็ได้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ส่วนมากชั้นการสอนฟังนี้จะมีเทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชันเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากสำเนียงของครูผู้สอนคนไทยที่สอนภาษาอังกฤษนั้นยังมีสำเนียงที่ไม่คล้ายคลึงกับเจ้าของภาษาเท่าที่ควร จึงจำเป็นที่จะต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย

การเรียนรู้ในขณะฟัง หรือ L (Learning to Listen) ครูผู้สอนจำเป็นต้องสอนผู้เรียนเกี่ยวกับเทคนิคในขณะฟัง ดังที่กล่าวในความเชื่อของรูปแบบการสอนฟังภาษาอังกฤษ 5 ขั้นตอน หรือ VPL-PA Model ที่กล่าวว่า “การฟังที่ดีนั้น ไม่ใช่การแปลทุกคำที่ออกมาจากการพูดในแต่ละครั้ง แต่การฟังที่ดีนั้นคือการฟังคำ วลี หรือประโยคที่สำคัญ และคาดเดาเหตุการณ์หรือสถานการณ์จากเรื่องที่ฟังได้” หมายความว่า ก่อนที่ผู้เรียนจะสามารถจับคำศัพท์สำคัญได้นั้น ผู้เรียนต้องผ่าน 2 ขั้นตอนแรกมาก่อนแล้ว จึงจะทำให้การสอนในขั้นนี้ประสบผลสำเร็จ

ในขั้นการฝึกฝน หรือ P (Learning to Practice) นั้น ผู้เขียนได้ใช้ภาระงานโดยออกแบบให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน ภาระงานที่กล่าวถึงนั้นเป็นการเติมคำศัพท์ลงในช่องว่างจากสิ่งที่ได้ยิน และให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าผู้เรียนจะเติมคำศัพท์ในช่องว่างจนครบตามที่กำหนด ส่วนการประยุกต์ใช้ หรือ A (Learning to Apply) ผู้เขียนได้มอบหมายให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการทดสอบ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบตัวเลือก และเป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะหลายรูปแบบ เช่น การมองภาพ (Photographs) คำถาม-คำตอบ (Questions and Responses) บทสนทนา (Dialogs and talks) เป็นต้น เนื่องจากผู้เรียนจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทดสอบในอนาคตภายภาคหน้า เช่น ข้อสอบ TOEIC CU-TEP IELTS TOEFL ได้เป็นอย่างดี

- วรรณพรรณ เลิศวัตรกานต์. (2557). การพัฒนาชุดกิจกรรมโดยเน้นงานปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมารีวิทยา. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริรัตน์ ชนม์ประกาย. (2552). การศึกษาปัญหาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุพรรณษา ศรประเสริฐ. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้ และแนวคิดการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ai-hua Chen. (2013). *EFL Listeners' Strategy Development and Listening Problems: A Process-Based Study*. THE JOURNAL OF ASIA TEFL, 10(3), 81-101.
- Anderson, J. R. (1985). *Cognitive Psychology and Its Implications* (2nd ed.). New York: Freeman.
- Arafat Hamouda. (2013). An Investigation of Listening Comprehension Problems Encountered by Saudi Students in the EL Listening. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 2(2), 113-155.
- Ashraf, H., Ahmadi, F., & Hosseinnia, M. (2017). Integrating 21st Century Skills into Teaching English: Investigating Its Effect on Listening and Speaking Skills. *Journal on English Language Teaching*, 7(4), 35-43.
- Chanthai Thepvongsa & Nilratana Klinchan. (2020). A Study of Problems in English Listening Comprehension of Matthayomsuksa Students. *Journal of MCU Humanities Review*, 6(1), 185-194.
- Demirel, Y. & Yücel, İ. (2013). *The Effect of Organizational Justice on Organizational Commitment: A Study on Automotive Industry*. *International Journal of Social Sciences*, 11(3), 26-37.
- Dilek Ünveren Kapanadze. (2019). An Effective Method to Develop Watching/Listening Comprehensive Skills in Turkish Teaching. *International Journal of Progressive Education*, 15(6), 67-82.
- Doğan, C. (2016). Self-Efficacy and Anxiety within an EFL Context. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 12(2), 54-65.
- Eva Macháčková. (2009). *Teaching Listening*. Retrieved June 10, 2020, from https://is.muni.cz/th/183878/pdf_b/Bachelor_thesis.pdf
- Gary Buck. (2001). *Assessing Listening*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- GÜLTEN Erkek & Zekerya Batur. (2019). Activity Suggestions for Improving Critical Listening Skills. *Educational Research and Reviews*, 14(6), 639-646.
- Jeremy Harmer. (2015). *The Practice of English Language Teaching* (5th ed). United Kingdom: Pearson Education Limited.
- Korapin Paranapiti. (2018). *EFL Learners' Pre-Listening Strategy Use*. Thailand: Kasetsart University.
- Michael Rost. (2002). *Listening in Action*. New Jersey: Prentice Hall Ltd.
- Nitinath Bunmak. (2017). *The Influence of Task-based Learning on ELT in ASEAN Context*. Thailand: Payap University.
- Olga Geissler. (2009). *Just Speak Up 2*. Korea: Compass Publishing.
- Polat, M. & Eristi, B. (2019). The Effects of Authentic Video Materials on Foreign Language Listening Skill Development and Listening Anxiety at Different Levels of English Proficiency. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 6(1), 135-154.
- Ronald Carter & David Nunan. (2001). *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Language* & United Kingdom: Cambridge University Press.
- Sejdi Sejdiu. (2017). Are Listening Skills Best Enhanced Through the Use of Multimedia Technology. *Digital Education Review*, 60-72.

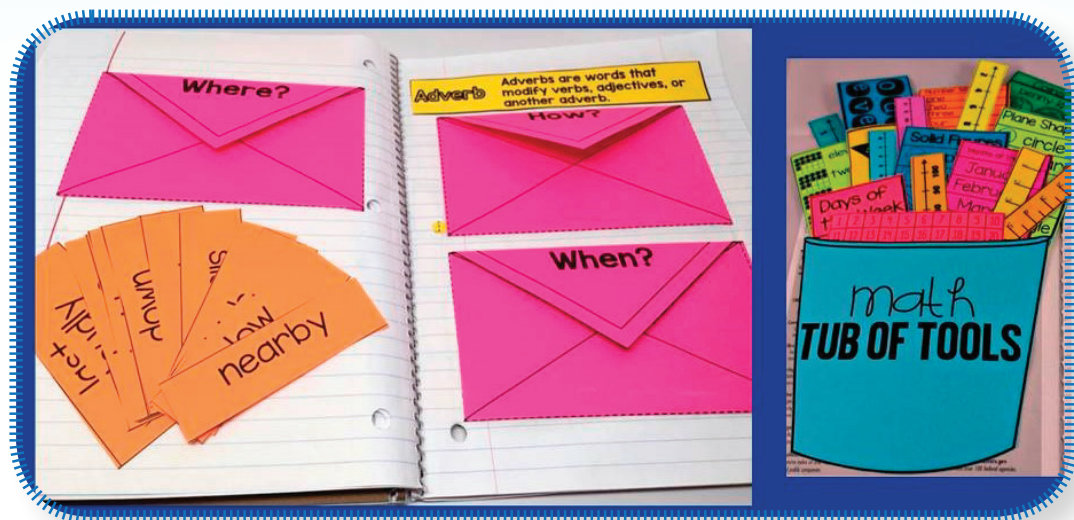
สมุดงานแบบโต้ตอบ (Interactive Notebook) กับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ดร.อรุณรสมิ์ บำรุงจิต

โรงเรียนบ้านหมากแข้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

สมุดงานแบบโต้ตอบ (Interactive Notebook) เป็นเครื่องมือที่มีวัตถุประสงค์ในการใช้หลากหลาย และเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างดียิ่ง

ความหมายของสมุดงานแบบโต้ตอบ (Interactive Notebook)

สมุดงานแบบโต้ตอบ เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้นักเรียนมองเห็นภาพโดยรวม เช่น แผนที่ความคิด ภาพประกอบ ภาพประกอบคำ และคำอุปมาอุปไมยภาพ สมุดงานแบบโต้ตอบ สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนนำประสบการณ์ที่ผ่านมาใช้ในการเรียนของตนเองได้ และการอภิปรายกลุ่มร่วมกันจะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคนจะช่วยเพิ่มการเรียนรู้และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักเรียน การใช้ในวิชาคณิตศาสตร์สามารถบูรณาการ การสร้างกราฟ การใช้ตารางและภาพ เพื่อแก้โจทย์ปัญหาได้ (Endacott, 2006)

สิ่งที่สามารถช่วยให้ครูทำให้ความต้องการของนักเรียนเป็นจริง ในการทำงานอย่างมีความสุขกับภาระงานที่ครูมอบหมาย (Wist, 2006) การนำเอาศิลปะเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การตัด ปะ ระบายสี ตอบสนองต่อความฉลาดที่แตกต่างกันของนักเรียน จึงทำให้การเรียนรู้สนุกสนานมากขึ้นและมีความหมายกับนักเรียน (Jaladanki & Bhattacharya, 2015) เป็นสื่อการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสะท้อนสิ่งที่ตัวเองได้เรียนรู้ และการทำงานร่วมกันที่ทำให้การพูดคุยอภิปรายร่วมกันระหว่างการทำงานในชั้นเรียนมีความหมายในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (Waldman & Crippen, 2009) เป็นเครื่องมือในการทำงานที่จะช่วยให้นักเรียนได้แสดงความพยายาม และความคิดสร้างสรรค์แสดงให้เห็นถึงความรู้สึก ความภาคภูมิใจ และความเป็นเจ้าของการทำงานของตน เพิ่มความสามารถของนักเรียนในการควบคุมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปสู่ความเชื่อมั่นและเพิ่มขีดความสามารถของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น สามารถประเมินความเข้าใจของตนเอง ผ่านการสะท้อนตัวเอง และช่วยให้เห็นภาพและแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในการเรียน การสะสมบันทึกต่าง ๆ จากการอ่าน การฟัง การอภิปราย และการดู รวมทั้งการตอบคำถามต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยภาพกราฟิก กราฟ ตาราง ที่สะท้อนให้เห็นถึงองค์ความรู้ การสะท้อนการเรียนรู้ การคิดของนักเรียนเอง (Carter, Hernandez & Richison, 2009) เป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner (1983) เพราะรูปทรงกระดาศที่นำมาใช้จัดทำสมุดงานแบบโต้ตอบ สามารถรองรับปัญญาแต่ละด้านของนักเรียนได้ดี

สรุปได้ว่า สมุดงานแบบโต้ตอบ เป็นเครื่องมือที่นักเรียนใช้ในการเชื่อมต่อระหว่างความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ เพื่อทบทวนความคิด และทำความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นของนักเรียน จากโลกรอบตัวพวกเขาซึ่งจะช่วยในการรวบรวมการทำงานของนักเรียนตลอดทั้งปีที่แสดงให้เห็นทั้งเนื้อหาที่เรียนรู้ (Input) และความรู้ที่ได้รับ (Output) สมุดงานแบบโต้ตอบ ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด ทำให้การเรียนรู้มีความหมาย สามารถประยุกต์และแบ่งปันความรู้ที่ตนเองได้รับกับเพื่อน ผู้ปกครอง และครู

ประโยชน์ของสมุดงานแบบโต้ตอบ

สมุดงานแบบโต้ตอบมีประโยชน์มากมายทั้งสำหรับนักเรียนและสำหรับครู สมุดงานแบบโต้ตอบช่วยให้นักเรียนสามารถจัดระเบียบข้อมูลที่เรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้การเรียนในห้องเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยให้ครูวางแผนบทเรียนที่ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้และความต้องการด้านสติปัญญาของนักเรียน นอกจากนี้ สมุดงานแบบโต้ตอบยังสามารถช่วยครูสร้างบทเรียนที่มีความหมายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนได้อย่างดีอีกด้วย เมื่อนักเรียนขาดเรียน นักเรียนสามารถทำงานต่อได้ โดยการศึกษาจากสมุดงานแบบโต้ตอบของครูหรือของเพื่อน นักเรียนสามารถเพิ่มหน้ากระดาษสมุดงานแบบโต้ตอบของตนเองได้ทุกโอกาส ใช้เพื่อการประเมินผลอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการได้และยังเป็นประโยชน์สำหรับครูในการประเมินความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน Bower, Lobdell & Owens (2005) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสมุดงานแบบโต้ตอบ ดังนี้

1. นักเรียนที่มีความฉลาดทางดนตรี สามารถใช้สมุดงานแบบโต้ตอบ รวบรวมบทเพลงที่เขาชื่นชอบหรือบทเพลงที่เขาแต่งขึ้นมาเอง
2. นักเรียนที่มีความฉลาดด้านมนุษยสัมพันธ์ อาจเขียนสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง
3. นักเรียนที่มีความฉลาดด้านความเข้าใจตนเอง อาจเขียนบันทึกการอภิปรายกลุ่มและบันทึกโครงการ
4. นักเรียนที่มีความฉลาดด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ เรียนรู้ผ่านการเรียงลำดับและการแก้ปัญหา
5. นักเรียนสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนโดยการตกแต่ง วาดรูป ตัด ปะ ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตัวเองเข้าใจ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในสมุดงานแบบโต้ตอบของตนเอง

นอกจากนี้ จากการนำสมุดงานแบบโต้ตอบมาใช้ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษ พบว่า ช่วยพัฒนาทักษะคิดของนักเรียน เชื่อมต่อความคิดและประสบการณ์เดิมของนักเรียนกับประสบการณ์ใหม่ พัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร โรงเรียน และความแตกต่างในการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้พัฒนาได้เต็มที่ ส่งเสริมความร่วมมือของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้เขียนสะท้อนการประเมินผลงานของตนเอง ตลอดจนการสนทนาอภิปรายผลงานร่วมกับเพื่อน ทำให้มีโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ สามารถปรับปรุงความคงทนในการเรียนรู้ เสริมกำลังการศึกษาและกระตุ้นนักเรียนที่เรียนช้า ง่ายต่อการแสดง จัดเก็บ และดึงออกมาเพื่อตรวจสอบ และเพิ่มเติมได้ สามารถใช้ได้ตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียนจนถึงมัธยม และในทุกเนื้อหาใช้งานง่าย ส่งเสริมการพัฒนานักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน สามารถสอนได้ทั้งในห้องเรียนและที่บ้าน และใช้เป็นหลักฐานในการเรียนของนักเรียนได้

การพัฒนาความคิดรวบยอดทางการเรียน โดยใช้สมุดงานแบบโต้ตอบ

ความคิดรวบยอด หรือ มโนทัศน์ หมายถึง ภาพหรือความคิดในสมองของบุคคลที่เป็นตัวแทนของสิ่งหนึ่ง ซึ่งภาพหรือความคิดนั้นจะประกอบด้วยคุณสมบัติร่วมที่เป็นลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้น สำหรับสิ่งหนึ่งหรือเรื่องหนึ่งนั้นแต่ละบุคคลอาจมีภาพหรือความคิดในสมองต่างกันได้เป็นได้ ความคิดรวบยอด คือ ความเข้าใจที่เป็นภาพรวมขององค์ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดจากการกลั่นกรองข้อมูล ข้อเท็จจริง ที่บุคคลได้รับและเรียบเรียงอย่างมีระบบระเบียบอย่างถูกต้องตามข้อมูลที่ได้รับ การเรียนรู้ความคิดรวบยอดเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษากล่าวคือในการจัดประเภทความรู้เป็น 4 ลักษณะ คือ ข้อเท็จจริง (Fact) ความคิดรวบยอด (Concept) หลักการหรือข้อสรุป (Generalization) ทฤษฎี (Theory) และเรียงลำดับขั้นของความรู้ตามแผนภาพ โครงสร้างความรู้จากภาพ โครงสร้างความรู้สามารถอธิบายได้ว่าความรู้ที่เป็นทฤษฎีนั้นมีพื้นฐานมาจากข้อเท็จจริง เมื่อบุคคลรับรู้และสังสมข้อเท็จจริงจำนวนมากผ่านการคิดประมวลผลเชื่อมโยงข้อเท็จจริงเหล่านั้นก็จะเกิดเป็นความคิดรวบยอด เมื่อนำไปใช้ในบริบทที่กว้างขึ้น ความรู้นั้นจะกลายเป็นข้อสรุป หลักการ และเมื่อผ่านการพิสูจน์ทดสอบจนเป็นที่ยอมรับจะกลายเป็นทฤษฎีในที่สุด ดังนั้น การให้นักเรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอดในสาระเนื้อหาที่เรียนรู้จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่ควรพัฒนาให้นักเรียน (นาตยา ปิรันธนานนท์, 2542)

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ความคิดรวบยอดเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนในการเรียนรู้สาระเนื้อหาใดก็ตาม เพราะเป็นจุดเชื่อมต่อในการพัฒนาความรู้ไปสู่หลักการ ข้อสรุป และทฤษฎี รวมถึงการนำความรู้ไปใช้ในบริบทที่เปลี่ยนไปได้ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการสรุปความคิดรวบยอดได้อย่างสมบูรณ์กว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่า คือ มีผลต่อกันในทางบวก เนื่องจากความคิดรวบยอดเป็นภาพที่อยู่ในสมองของนักเรียน การแสดงความคิดรวบยอดในสาระเนื้อหาของตนเองออกมาให้ผู้อื่นเห็นเป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่การประเมินนั้นสามารถทำได้โดยการให้นักเรียนจัดทำเป็นสมุดงานแบบโต้ตอบ ซึ่งเป็นเทคนิคในการนำเอาศิลปะพัฒนาทักษะการคิด ทำให้นักเรียนสนุก และเข้าใจในเนื้อได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนอย่างยิ่ง

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมุดงานแบบโต้ตอบ

สมุดงานแบบโต้ตอบ ช่วยให้นักเรียนจัดระเบียบและสังเคราะห์ความคิด โดยครูทำงานร่วมกับนักเรียน ครูสามารถสอนทักษะการเรียนรู้โดยไม่ต้อง “สอน” พวกเขา แต่โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านสมุดงานแบบโต้ตอบ ทำให้รูปแบบการเรียนรู้พหุปัญญาของนักเรียนในชั้นเรียนหรือนอกห้องเรียนทั้งกลุ่มใหญ่หรือเป็นกลุ่มเล็ก และผลงานของนักเรียนจะแสดงให้เห็นความเข้าใจในการเรียนของนักเรียน

การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และสร้างความเข้มแข็งในการเรียน
ด้วยการใช้สมุดงานแบบโต้ตอบ ในระหว่างที่นักเรียนทำการบ้านที่บ้านผ่านสมุดงานแบบโต้ตอบ
ทั้งนักเรียนและผู้ปกครองสามารถร่วมกันคิด ร่วมกันทำได้ นักเรียนสามารถใช้สมุดงานแบบ
โต้ตอบแทนแฟ้มสะสมผลงานที่ครูสามารถติดตามความก้าวหน้าจากการสะท้อนผลงานของ
นักเรียนที่ได้จากการสังเคราะห์ หรือการสรุปในลักษณะของรูปทรงต่าง ๆ ที่มีสีสัน ใช้เป็นแหล่ง
รวบรวมแหล่งข้อมูลที่แสดงถึงองค์ความรู้ของผู้เรียนได้ ตลอดจนเป็นหนังสือเรียนที่สร้างโดย
นักเรียน และนักเรียนสามารถย้อนกลับมาเรียนรู้เนื้อหาใด ๆ ได้ตลอดเวลา

นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นของตัวเอง ซึ่งสามารถใช้สีสันต่าง ๆ สร้างสรรค์ผลงานได้ตามใจชอบ สิ่งสำคัญประการหนึ่งของการใช้สมุดงานแบบโต้ตอบ นอกจากประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนแล้วยังแสดงออกให้เห็นความสามารถของนักเรียนที่จะสร้างสรรค์ผลงานเป็นของตัวเอง นักเรียนสามารถออกแบบใช้สี กระดาษสี ปากกาเน้นข้อความ ดินสอสี เพื่อทำให้ผลงานของตนเองมีชีวิตชีวา รวบรวมงานที่มีเนื้อหาเดียวกันไว้ด้วยกัน ลดความวุ่นวายในห้องเรียน โดยนักเรียนนอกจากจะใช้เวลาทั้งหมดอยู่กับการสร้างสรรค์งานผ่าน Lap Book แล้ว ยังสามารถนำไปฝึกฝนหรือสะท้อนผลการปฏิบัติงานนอกห้องเรียนที่ได้ก็ได้ จึงช่วยลดเอกสารส่วนเกิน นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ นักเรียนได้สรุปความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหานั้น ๆ หลังจากจัดการเรียนรู้จบแต่ละหน่วย

สมุดงานแบบโต้ตอบ เป็นแฟ้มสะสมผลงานหรือคอลเล็กชันหรือมินิบู๊ค และกระดาศที่พับหลากหลายรูปทรง อาจจะแสดงเป็นไดอะแกรม เขียนสรุปเนื้อหาที่เรียน โดยนำกระดาศที่พับและลงรายละเอียดของเนื้อหาแล้ว รวบรวมติดกาวและแสดงอย่างสร้างสรรค์ในโฟลเดอร์หรือกระดาศแข็งขนาดมาตรฐาน เป็นการรวบรวมในลักษณะหนังสือเล่มเล็ก ๆ โดยใช้วัสดุหลากหลาย และนำมาจัดแสดงแบบโฟลเดอร์ เป็นหนึ่งในสื่อการสอนที่มีสื่อการสอนเกือบทุกอย่างที่ครูใช้ เช่น ไทม์ไลน์ ไดอะแกรมและอื่น ๆ อีกมากมายที่ถูกรวบรวมออกแบบและจัดแสดงด้วยวิธีที่สร้างสรรค์เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและพอตี สื่อนี้สามารถนำไปใช้เป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ แต่ในห้องเรียนสามารถนำไปใช้ในการทำงานเป็นกลุ่มได้ดี

วัสดุ-อุปกรณ์ในการทำสมุดงานแบบโต้ตอบ

1. แฟ้มขนาด A4 หรือ กระดาศหน้าขาวหลังเทา หรือกระดาศลูกฟูก
2. เครื่องมือในการเขียน เช่น ดินสอ ปากกา ดินสอสี ปากกามาร์กเกอร์ สีต่าง ๆ
3. กระดาศสีต่าง ๆ ตามชอบ หรืออาจเป็นกระดาศ A4 ธรรมดา เพื่อนำมาระบายสีก็ได้
4. กาว (กาวแท่ง เทปสองหน้า กาวลาเท็กซ์)
5. กรรไกร คัตเตอร์
6. อุปกรณ์เสริมที่เป็นตัวเลือก เช่น สติกเกอร์ ตรายาง ภาพ ภาพตัดปะตาม

ความต้องการของผู้จะทำสมุดงานแบบโต้ตอบ

จุดอ่อนของสมุดงานแบบโต้ตอบ

1. ใช้เวลานานในการทำ
2. ควรทำเป็นหัวข้อหรือเป็นเรื่อง ๆ
3. วัสดุ-อุปกรณ์ต้องครบ

สมุดงานแบบโต้ตอบ เป็นสื่อการสอนเชิงนวัตกรรมที่มีศักยภาพทำให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ทั้งในด้านของการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และในด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสมุดงานแบบโต้ตอบสามารถสรุปความคิดรวบยอดของเนื้อหาสาระแต่ละหน่วยการเรียนรู้มารวมไว้ในสมุดงานแบบโต้ตอบเดียวกันได้ ทำให้แทนที่นักเรียนจะต้องทำแบบฝึก หรือ ใบงานจำนวนมาก นักเรียนสามารถสรุปย่อ โดยใช้สมุดงานแบบโต้ตอบ แผ่นเดียว หรือ

แฟ้มเดียว อีกทั้งการสรุปย่อ ยังสามารถวัดได้ว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้ว นอกจากนี้ นักเรียนสามารถสร้างสรรค์สมุดงานแบบโต้ตอบให้สวยงามเพียงใดก็ได้ เป็นการนำศิลปะเข้ามาใช้ในรายวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาที่ยากแก่การเข้าใจ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนมีทักษะในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล และสามารถประยุกต์ใช้สมุดงานแบบโต้ตอบที่ได้เรียนรู้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- นาคยา ปิลันธนาพันธ์. (2542). *การเรียนรู้ความคิดรวบยอด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค.
- อรุณรัสมิ บำรุงจิตร์. (2559). Interactive Notebooks: Students Innovation in the Integrated English Program (IEP) Mathematics Classroom. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 10(1).
- Ayati, M. (2006). *Interactive Notebook Strategies*. Retrieved June 27, 2020, from <http://www.lmsvsk12.ca.us/schools/lmm/cougars/mayati/The%20Interactive%20Notebook.htm>.
- Bower, B., Lobdell, J., & Owens, S. (2005). *Bring Learning Alive! The TCI Approach for Middle and High School Social Studies*. CA: Teachers' Curriculum Institute.
- Butler, M. & Nesbit, C. (2008). Using Science Notebooks to Improve Writing Skills and Conceptual Understanding. *Science Activities*, 44(4), 137-146.
- Carter Marcia J, Hernandez Anita C., & Richison Jeannine D. (2009). *Interactive Notebooks and English Language Learners: How to Scaffold Content for Academic Success*. U.S.: Heinemann Educational Books.
- Chesbro, R. (2006). *Using Interactive Science Notebooks for Inquiry-Based Science*. National Science Teachers Association.
- Endacott, J. L. (2006). *Interactive Notebooks: Helping to Meet the Needs of Middle School Students*. Retrieved June 27, 2020, from https://www.researchgate.net/publication/270285768_Interactive_Notebooks_Helping_to_Meet_the_Needs_of_Middle_School_Students

- Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.
- Gilbert, J. & Kotelman, M. (2005). *Five Good Reasons to Use Science Notebooks*. Retrieved June 15, 2020, from <https://cmasescience.pbworks.com/f/5+Good+Reasons+to+Use+Science+Notebooks.pdf>
- Green, T. (2010). *The Effects of the Interactive Student Notebook on Fifth Grade Math and Science Achievement*. Trevecca Nazarene University School of Education.
- Hale, M. & Reiss, C. (2008). *The Phonological Enterprise*. Oxford & New York: Oxford University Press.
- Hargrove, T. & Nesbit, C. (2003). *Math Interactive Notebooks: Tools for Increasing Achievement Across the Curriculum*. Retrieved June 15, 2020, from <http://www.ericdigests.org/2004-4/notebooks.html>
- Jaladanki, V. S. & Bhattacharya, K. (2015). Interactive Notebook: Arts-based Approach to Physics Instruction. *Creative Approaches to Research*, 8(2), 32.
- Maracelli, K. (2010). *Teaching Science with Interactive Notebook*. Corwin Publishers.
- Marcia J. Carter, Anita C. Hernandez, & Jeannine D. Richison. (2009). *Interactive Notebooks and English Language Learners: How to Scaffold Content for Academic Success*. U.S.: Heinemann Educational Books
- Shapiro, D. (2010). *Enhancing Learning with Science Notebooks*. Retrieved June 15, 2020, from <http://www.nsta.org/publications/news/story.aspx?id=57384>
- Trucillo, W. (2006). *The Interactive Notebook*. Retrieved June 27, 2020, from http://pages.prodigy.net/wtrucillo/interactive_notebook.htm
- Waldman, C. & Crippen, K. (2009). Integrating Interactive Notebooks: A Daily Learning Cycle to Empower Students for Science. *The Science Teacher*, 76 (1), 51-55.
- Wist, C. (2006). *Putting It All Together: Understanding the Research Behind Interactive Notebooks*. Retrieved June 27, 2020, from <http://teacherweb.com/WI/StFrances Cabrini/MrU/implicationsforuseofisn.pdf>
- Young, J. (2003). Science Interactive Notebooks in the Classroom. *Science Scope*, 6(4), 44-46.
- Zuber, B. J., (2004). *An Interactive Science Notebook: An Effective Student Resource Tool*. Mathematical and Computing Sciences Masters.

โรงเรียนสร้างสุข นักเรียนสนุกที่จะเรียนรู้ ตามรูปแบบจิตศึกษา PBL และ PLC

จิตติมา ก่วมทอง

สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

รจนา ขอร่ม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

โรงเรียนบ้านหนองกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ตั้งอยู่ หมู่ 17 ตำบลบัวหุ่ง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ จัดการเรียนรู้อยู่ 2 ระดับ คือ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีเขตพื้นที่บริการ 3 หมู่บ้าน คือ บ้านหนองกก หมู่ 6, 9 และ 17 ชุมชนพูดภาษาลาว คือ ภาษาลาว นับถือศาสนาพุทธ ทิศเหนือของบ้านหนองกกติดกับแม่น้ำมูลและเขื่อนราษีไศล อาชีพหลักเกษตรกรกรรม ทำนาทั้งนาปีและนาปรัง อาชีพเสริมจับสัตว์น้ำและรับจ้างหัตถกรรมแปรรูปต้นกกเป็นของใช้ นักเรียนส่วนใหญ่อยู่กับญาติเพราะพ่อแม่ต้องไปทำงานต่างจังหวัด ชุมชนมีความรักสามัคคีและยึดมั่นในประเพณีอันดีงาม ให้ความร่วมมือและมีความสัมพันธ์ที่ดีมากกับโรงเรียน

ข้อจำกัดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูไม่ครบชั้น ชุมชนได้ระดมทรัพยากรจ้างครู 3 คน ปัจจุบัน มีนักเรียน 67 คน อยู่ในระดับอนุบาล 20 คน และระดับประถมศึกษา 47 คน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 10 คน

ในต้นปี พ.ศ. 2559 โรงเรียนบ้านหนองกกยังไม่ผ่านการรับรองจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ นักเรียนไม่ค่อยใส่ใจในการเรียนรู้ ไม่กล้าแสดงออก ไม่ค่อยมีวินัย และครูมอบหมายให้นักเรียนดูโทรทัศน์จากการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวลอย่างเดียว ปลายปี 2559 ผู้อำนวยการโรงเรียนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านปะทาย และโรงเรียนบ้านนาขนวน และรับรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความงอกงามจากภายในตนเอง (ปัญญาภายใน) ผ่านกระบวนการจิตศึกษาและความรู้ (ปัญญาภายนอก) ผ่านกระบวนการ Problem-Based Learning (PBL) ขับเคลื่อนด้วย Professional Learning Community (PLC) ของครู

ต่อมา จึงพาครูและบุคลากรของโรงเรียนบ้านหนองกกไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านปะทายกับโครงการออกนอกกะลา จังหวัดศรีสะเกษ แบบฝังตัวเป็นเวลา 1 วัน กลับมาพูดคุยพร้อมกับตัดสินใจเข้าร่วมโครงการออกนอกกะลา โดยเริ่มในปีการศึกษา 2560 เปลี่ยนโครงสร้างตารางเรียน เปลี่ยนวิถีปฏิบัติ สร้างการรับรู้และทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และได้รับ

โอกาสในการพัฒนาครูบุคลากรอย่างต่อเนื่องจากต้นแบบ โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ และโรงเรียนเครือข่ายโครงการนอกนอกกะลา

โรงเรียนบ้านหนองกกจึงได้นำรูปแบบจิตศึกษา PBL และ PLC ที่ใช้ในโครงการนอกนอกกะลามาส่งโรงเรียนได้ดำเนินการเป็นปีที่ 3 แล้ว โดยปรับเปลี่ยนตารางเรียนและวิธีการ ดังนี้

จิตศึกษา

เป็นกระบวนการที่พัฒนานักเรียน ทำให้นักเรียนและครูเกิดการเรียนรู้เป็นปัญญาภายใน จิตใจของตน ให้มีคุณลักษณะเป็นคนที่มีคุณธรรม ความคิด และความรู้สึกของตนเอง (รู้ตัว) การมีสติอยู่เสมอ การเห็นคุณค่าในตัวเอง คนอื่น และสิ่งต่าง ๆ เคารพในความแตกต่างของกันและกัน การมีวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม อยู่อย่างพอดีและพอใจได้ง่าย การมีสมาธิ เพื่อกำกับให้การเรียนรู้หรือการทำภาระงานให้ลุล่วง มีความอดทนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การเห็นความเชื่อมโยงระหว่างตนเองกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เกื้อกูลกัน การมีจิตใหญ่มีความรัก ความเมตตาตามหาศาล เพื่อกำกับดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีความหมาย และการอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

จิตศึกษา เป็นการสร้างสัมพันธ์เชิงบวก คือ การที่ครูและนักเรียนมีบริบทที่เอื้อต่อกัน ในการเรียน รวมถึงบริบทภายในและภายนอกโรงเรียนก็ต้องมีลักษณะเป็นเชิงบวก ให้มีความปลอดภัยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณของนักเรียน โดยบรรยากาศภายในห้องเรียน จะไม่มีการพูดคุยที่เสียงดัง ไม่มีการดูตำราว่ากล่าวของครู ซึ่งครูจะมีบทบาทของการชี้ถูกมากกว่า การชี้ผิดให้นักเรียน หมายความว่า ครูจะไม่มีการจับผิดนักเรียนเป็นการเน้นให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกมากกว่าเชิงลบให้กับนักเรียนภายในห้องเรียน โดยวิธีการทำ ซ้ำ ย้ำ ทวน คือ การพยายามให้เกิดการทำทุกวัน

กระบวนการจิตศึกษา

1. การจัดการความเป็นชุมชนให้มีสนามพลังบวก (สภาพแวดล้อม บรรยากาศภายในและภายนอกห้องเรียน)
 2. การใช้จิตวิทยาเชิงบวก การสร้างชุมชนและวิถีของชุมชน กระทำซ้ำ ๆ คงเส้นคงวา
 3. กระทำผ่านกิจกรรมจิตศึกษา 3 กิจกรรม มุ่งเกิดสติ มีความชำนาญที่จะกลับมาสู่ตัวเสมอ
- โรงเรียนบ้านหนองกกมีการดำเนินการจิตศึกษาออกเป็น 3 ช่วง คือ เข้า : จิตศึกษา เทียง : Body Scan และบ่าย : พิธีนม ทั้ง 3 กิจกรรมนี้แตกต่างกันในช่วงเวลา ต่างกันในรูปแบบการปฏิบัติ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนสำหรับการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น โดยแต่ละกิจกรรมมีลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมจิตศึกษา ภาคเช้า โดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที เริ่มตั้งแต่ 08.30-08.50 น.

กิจกรรมในช่วง 5 นาทีแรก เป็นการทักทายกัน ในช่วง 5 นาทีถัดมา เป็นการกระตุ้นสมองด้วยการ Brain Gym หรือการร้องเพลง ในช่วง 10 นาทีต่อมา เป็นกิจกรรมที่ทำผ่านกระบวนการ “ขง เชื่อม ใช้” ซึ่งการ **ขง** คือ การที่ครูนำเสนอเรื่องราว สื่อภาพหรือเพลง เป็นการกระตุ้นสมองให้นักเรียนเกิดการอยากเรียนรู้ เกิดการตั้งคำถามขึ้น ครูอาจจะตั้งคำถามกับนักเรียนว่ามีความคิดเห็นอย่างไร เกิดความรู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์นั้น เมื่อได้รับคำถามนักเรียนจะเกิดกระบวนการตามความคิด ความรู้สึกของตน ในส่วนของการ**เชื่อม**นั้น เป็นการเชื่อมโยงกับตัวนักเรียนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดตอบคำถามเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดของตนเองเชื่อมโยงกับความคิดของเพื่อน และการ**ใช้** คือ การนำพานักเรียนไปสู่สถานการณ์นั้นแล้วได้รับคำตอบของการตั้งคำถามจากครู แล้วเชื่อมโยงไปถึงการนำไปปรับใช้กับชีวิตจริง เช่น การให้นักเรียนได้เข้าสู่สถานการณ์สினามิ แล้วตั้งคำถามถึงการแก้ปัญหาหรือการเอาตัวรอดจากสถานการณ์สินามิ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไร ซึ่งนักเรียนก็มีการแลกเปลี่ยนความคิดและวิธีการของตนเอง จากกิจกรรมนี้นักเรียนทุกคนจะรับรู้ความคิดเห็นและวิธีการที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้นจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน ช่วง 5 นาทีสุดท้าย จะเป็นการขอบคุณสรรพสิ่ง Empower และขอบคุณซึ่งกันและกัน

2. กิจกรรม Body Scan โดยเริ่มดำเนินการกิจกรรมในเวลา 12.40-13.00 น.

ลักษณะของกิจกรรมนี้เป็นการให้นักเรียนได้ Shut Down สมองของตนเองเพื่อที่จะรอให้เกิดการ Restart สำหรับความพร้อมในการเรียนการสอนที่จะเกิดขึ้นในภาคบ่าย ซึ่งมีลักษณะคล้ายการจัดเรียงข้อมูลของความรู้ที่ได้รับมาในช่วงเช้าโดยที่นักเรียนจะมีการจัดเก็บภายในสมองซึ่งเป็นการพักสมองแล้วให้การ Reboot ของสมอง เพื่อต้องการให้มีพื้นที่ความจำเพิ่มขึ้น โดยที่กิจกรรมนี้มีการ Scan ด้วยกัน 3 ท่า คือ นิ่ง ยืน นอน ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นคนที่เลือกท่าในแต่ละวัน และส่วนใหญ่ท่าที่ได้รับความนิยมใช้ คือ ท่านอน เพราะว่าการให้นักเรียนพักนอน เริ่ม 5 นาทีแรก จะเป็นการ Brain Gym เพื่อให้นักเรียนกลับมาารู้ตัว ช่วงเวลา 10 นาทีถัดมา ครูจะมีนิทานหรือเรื่องเล่าให้ฟังเพื่อให้นักเรียนได้เกิดจินตนาการในขณะที่นักเรียนอยู่สภาวะจิตว่างเปล่าก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดจินตนาการตามเรื่องราวที่ได้ฟังหรือกรณีที่นักเรียนหลับก็จะไม่มีการปลุกหรือรบกวนใด ๆ ก็จะปล่อยให้ให้นักเรียนได้หลับเพราะถือว่าเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่งเช่นกัน จะมีการ Scan ร่างกายของตนเองตั้งแต่หัวจรดเท้าว่าเป็นอย่างไร และ 5 นาทีสุดท้ายเป็นการขอบคุณกัน รวมถึงการมีกิจกรรมที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว เช่น การนวดตัวให้กัน การร้องเพลงที่มีจังหวะเร่งเร้า มีการขยับร่างกายตามจังหวะเพลง

3. กิจกรรมพิธีน้อม เป็นการดำเนินการในช่วงเวลา 15.00 น. ซึ่งเป็นกิจกรรมการรับส่งนมด้วยความนอบน้อมด้วยการไหว้ ซึ่งเป็นการให้นักเรียนได้ฝึกทบทวนตนเองในการเห็นคุณค่าสิ่งที่อยู่รอบตัวเองที่มีส่วนในการส่งผลต่อการเจริญเติบโต หลังจากการดื่มนมเรียบร้อยแล้วจะเป็น After Action Review (AAR) ทบทวนในสิ่งที่ตนทำมาตลอดทั้งวัน นักเรียนได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติมขึ้นบ้าง โดยที่นักเรียนจะเป็นผู้สมัครใจในการเล่าว่าได้เรียนรู้สิ่งใดมาให้ทุกคนฟัง และมี Before Action Review (BAR) เล่าถึงการเตรียมตัวสำหรับการเรียนรู้ในวันถัดไปว่าต้องเตรียมการอย่างไรบ้างและสุดท้ายก็เป็นการขอบคุณกันและกัน ทั้งครูและนักเรียน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL)

การเรียนรู้บูรณาการโดยใช้สถานการณ์หรือปัญหาเป็นฐาน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้นักเรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นสำหรับอนาคต เครื่องมือที่สำคัญที่สุดของการเรียนรู้คือ คำถาม กับ ปัญหา โดยปัญหานั้นเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับนักเรียน ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจ นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ “สอนน้อย เรียนรู้มากขึ้น” ซึ่งโรงเรียนบ้านหนองกก ได้มีการดำเนินการเปลี่ยนตารางเรียนโดยการแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ภาคเช้า เป็นการเรียนการสอนวิชาทักษะพื้นฐาน วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ เป็นการดำเนินการรูปแบบการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล ใช้การเรียนการสอนแบบ PBL เรียนปนเล่น (Play-Based Learning) และส่วนที่ 2 ภาคบ่าย เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กระบวนการ PBL ดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

โรงเรียนจัดแบ่งกระบวนการเรียนรู้เป็น 4 ภาคเรียนต่อปีการศึกษา 1 ภาคเรียนมี 10 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 10 ของทุกภาคเรียนมีการเปิดบ้าน สรุปลองค์ความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้จะผ่านกระบวนการ ชง เชื่อม ใช้

กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาครูด้วย Professional Learning Community (PLC)

การร่วมมือ ร่วมใจ วางใจต่อกัน มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน และรวมถึงผู้ปกครองในการทำความเข้าใจ เปิดใจ ในการนำ PLC มาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการ (1) Dialogue สนทนาสนทนา สนทนาเพื่อการเรียนรู้ในวิชาชีพ เรียนรู้กันและกัน (2) Share & Learn (S&L) แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จและล้มเหลวจากหน้างาน (3) After Action Review (AAR) ร่วมอภิปรายสรุปในแต่ละแง่มุม หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม และ (4) Lesson Study ร่วมพัฒนากิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของกลุ่มครู โรงเรียนมีการพัฒนาครู อย่างต่อเนื่อง โดยทุกวันพฤหัสบดีในแต่ละสัปดาห์จะมีการ PLC ของครูอย่างสม่ำเสมอ ครูจะได้ กล่าวถึง วิธีการเรียนรู้ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจาก การดำเนินการตามรูปแบบจิตศึกษา และ PBL

ในระยะแรกของการนำรูปแบบจิตศึกษา และการจัดการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ จัดการเรียนการสอนโรงเรียนบ้านหนองกกมีการดำเนินการทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง โดยใช้ กระบวนการ PLC เช่นกัน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินการ และผลที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียน

การดำเนินการของโรงเรียนบ้านหนองกกทุก 2 เดือน หรือ 50 วัน (1 ภาคเรียน) จะมี กระบวนการ Open House หรือการเปิดบ้าน ที่นักเรียนและครูจะร่วมกันนำเสนอรูปแบบ การเรียน ความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้ตลอด 10 สัปดาห์ที่ผ่านมา โดยเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วม เรียนรู้ ทำความเข้าใจ รวมถึงได้รับฟัง รับชม ผลงานของลูกหลานตนเองที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบจิตศึกษา PBL และ PLC ที่โรงเรียนได้นำมาใช้ดำเนินการและมีการพูดคุยแสดงความคิดเห็น ร่วมกัน ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและการสร้างกำลังใจ ให้แก่ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

1. การทบทวนหลังทำงาน/หลังปฏิบัติ/หลังกิจกรรม (AAR) โดยที่ระยะเวลา 2 เดือนที่ผ่านมา จากการเรียนการสอน มีส่วนใดบ้างที่ประสบความสำเร็จ นักเรียนได้เรียนรู้อะไรเพิ่มมากขึ้น กิจกรรมใดบ้างที่มีการดำเนินการแล้วบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ หรือมีส่วนใดกิจกรรมใด เกิดปัญหาหรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. กระบวนการวิพากษ์แผน คือ กระบวนการที่ให้ครูเสนอแผนการเรียนการสอนในระยะ 2 เดือนถัดไป โดยมีการชี้แจงเป็นรายสัปดาห์ว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้างที่จะดำเนินการ เช่น รูปแบบการเรียน กิจกรรมในการเรียน แผนการเรียนการสอนแบบ Active Learning และการกำหนดชิ้นงานให้นักเรียน

unสรุป

ผลลัพธ์จากการดำเนินการจัดศึกษา PBL และ PLC ในโรงเรียน ในส่วนของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงหรือส่งผลที่เห็นได้ชัดในช่วงเวลาที่ผ่านมา คือ นักเรียนมีสถานะจดจ่อ มีสติ ในการตั้งใจเรียนรู้มากขึ้น และการจดจ่อในการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น กล้าที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและครู รวมถึงบรรยากาศในชั้นเรียนก็มีความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น

ในส่วนของครูมีการเปลี่ยนแปลงที่มีผลลัพธ์เช่นเดียวกับนักเรียน คือ ครูเปิดใจ เข้าใจที่จะเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับนักเรียน เป็นผู้รับฟังและผู้ชี้แนะมากกว่าการสอนเพียงอย่างเดียวและยังมีผลต่อการพัฒนาตนเองผ่านการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูภายในโรงเรียน

การสร้างกำลังใจให้กับครูในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการเข้าไปสัมผัสในการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อให้ครูได้พูดคุยในประเด็นที่กำลังดำเนินการอยู่ รวมถึงการพูดคุยในส่วนที่จะสร้างความงอกงามในตัวนักเรียนที่ครูสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขได้ด้วยตนเอง โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ สนับสนุนในทุกเรื่อง ให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู

โรงเรียนบ้านหนองกกได้มีการกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนในภาคการศึกษาที่จะถึง ด้วยการกำกับให้มีวิถีปฏิบัติที่มั่นคง พัฒนาครูให้มีความสามารถด้านการออกแบบแผนการเรียนรู้ มีทักษะและความชำนาญที่จะนำพานักเรียนให้ถึงเป้าหมาย ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ผู้บริหารและครูเป็นครูโค้ชได้ด้วยความมั่นใจ เพื่อให้เด็กเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้มากที่สุด มุ่งให้นักเรียนมีความสุข สนุกที่จะเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่ดี และสามารถนำทักษะไปปรับใช้ให้เหมาะกับตนในการดำเนินชีวิต จากโรงเรียนสร้างสุขแห่งนี้

“เรียนไปทำอะไร เรียนไปทำกิน” Learning By Cooking

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะ
เน้นการปฏิบัติเชื่อมโยงความรู้สู่ความยั่งยืน

พิพัฒน์ มีขันหมาก

โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต ร่างกายจะเจริญเติบโตมีสุขภาพที่สมบูรณ์เมื่อได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน ถูกลักษณะและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ไม่มีสารพิษหรือสิ่งเจือปนที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ดังนั้น อาหารและโภชนาการจึงเป็นรากฐานของมนุษย์ตั้งแต่วัยแรกเกิด จนถึง วัยชรา ดังคำกล่าวที่ว่า “กินอย่างไร เป็นเช่นนั้น (You are what you eat.)” เป็นคำกล่าวที่แสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ของอาหารที่มีต่อสุขภาพของแต่ละบุคคลได้ใกล้เคียงที่สุด ดังนั้น ความสำคัญของอาหารต่อผลทางร่างกาย คือ ขนาดของร่างกาย โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อขนาดของร่างกายมี 2 ปัจจัย คือ พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม เด็กแต่ละคนจะเติบโตได้สมบูรณ์ตามขอบเขตของเผ่าพันธุ์ของตนได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดต่อการเจริญเติบโตของเด็กนั้นคืออาหารและโภชนาการ เพราะโภชนาการ เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถกำหนด ดัดแปลงได้แต่พันธุกรรมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้และอาหารยังมีความสำคัญต่อผลทางการเจริญเติบโตของสมองและสติปัญญา การขาดสารอาหารที่จำเป็นมีผลทำให้การเจริญเติบโตของเด็กชะงักทั้งร่างกายและสติปัญญา เด็กที่ขาดสารอาหารจะเรียนรู้ช้าและร่างกายแคระแกร็น (สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

สถานศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามหลักโภชนาการในด้านของการจัดเตรียมอาหารให้นักเรียน โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญในข้อนี้เป็นหลักใหญ่ เพื่อให้นักเรียนนั้นได้มีความ “กินดี อยู่ดี มีความสุขทุกคน” จึงได้มีการบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา โดยครูและนักเรียนร่วมกันสร้างเครือข่ายทางปัญญาโดยมุ่งหวังให้สถานศึกษามีอาหารกลางวันที่มีคุณภาพและนักเรียนมีโอกาสดูแลเรียนรู้ ทักษะ ประสบการณ์ด้านการประกอบอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ถูกสุขลักษณะ ทำให้ร่างกายเจริญเติบโตสมวัย ได้รับสารอาหารครบถ้วน และข้อสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดคือ นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะประสบการณ์อันจะสามารถเป็นประโยชน์แก่ชีวิตได้อย่างยั่งยืนโดยแท้จริง เป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดทักษะทางความรู้ที่ออกมา

โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม ได้ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยการสร้างเครือข่ายเพื่อดึงหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยสนับสนุนผ่านกิจกรรมตามโครงการ ดังนี้

1. โครงการพี่เลี้ยงน้อง อิ่มท้องอิ่มใจ เป็นโครงการที่เชิญชวนให้ผู้มีจิตศรัทธาได้ร่วมบริจาคเงิน หรือนำอาหารมาเลี้ยงนักเรียนในเดือนเกิด

โครงการนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีโดยได้รับน้ำใจไมตรีจาก “พี่” ผู้มีกุศลและเจตนา ในการที่จะอุปถัมภ์คุณภาพชีวิตของนักเรียน ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการเข้าร่วมบริจาคข้าวสาร อาหารแห้ง อันเป็นวัตถุดิบให้แก่โรงเรียนในการปรุงอาหาร หรือเข้ามาประกอบอาหารให้แก่นักเรียน

2. โครงการชุมชนช่วยอัมช เป็นการระดมความช่วยเหลือจากวัด และผู้มีกำลังในชุมชน ที่สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนอาหารกลางวันของโรงเรียนได้ โดยได้รับความเมตตาจาก วัดไตรรัตนาราม และฟาร์มเห็ดครูพยางค์-อนันต์ ที่สนับสนุนข้าวสารและก้อนเชื้อเห็ดให้นักเรียนได้ ปลุกจนสามารถนำมาปรุงอาหารรับประทานได้

3. โครงการเกษตรกรน้อยตามรอยเบื้องพระยุคลบาท เป็นโครงการต่อเนื่อง ที่ให้นักเรียนได้ปลูกผัก เพื่อนำผลผลิตที่ได้ไว้ใช้ในการบริโภค โดยกิจกรรมนี้จะให้นักเรียนปลูกผัก สวนครัวที่ตนเองต้องการจะรับประทานในพื้นที่แปลงเกษตรของโรงเรียน จากนั้นให้นักเรียน ปักป้ายไว้ที่พืชผักของนักเรียนเพื่อเป็นการแสดงความเป็นเจ้าของในการดูแลให้ออกดอก ออกผล นอกจากนั้นยังเป็นการแสดงออกถึงความภาคภูมิใจเมื่อเห็นผลงานของตนเองออกงาม เมื่อผลผลิต ของนักเรียนสามารถเก็บเกี่ยวจนสามารถนำไปประกอบอาหารได้แล้ว ความภาคภูมิใจยิ่งปรากฏ เพราะผลผลิตของนักเรียนนั้นนอกจากจะเป็นอาหารสำหรับเลี้ยงตนเองแล้ว ยังเป็นประโยชน์ ต่อเพื่อน ๆ ในโรงเรียนอีกด้วย กิจกรรมตามโครงการนี้ทำให้นักเรียนรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง มองเห็น ว่าตนเองนั้นมีความรู้ความสามารถสร้างผลงานอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมได้อย่าง แท้จริง

4.โครงการอาหารดีพีให้น้อง โรงเรียนวัดไตรรัตนารามได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน ที่มอบวัตถุดิบให้แก่โรงเรียนทุกสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 9 เดือน ทำให้โรงเรียนมีวัตถุดิบในการนำไปประกอบอาหารให้นักเรียน และเป็นสื่อการเรียนรู้สำคัญให้นักเรียนได้ลงมือปรุงอาหารด้วยตนเอง

ซึ่งทุกโครงการที่กล่าวมานี้เองเป็นฐานความคิดให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์ความรู้ด้านเทคโนโลยี การเกษตร คหกรรม โภชนาการ เป็นการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ให้นักเรียนได้นำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน นักเรียนมองเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนนั้นเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิต ไม่เกิดคำถามยอดนิยมในหมู่นักเรียนว่า “เรียนไปทำอะไร” เพราะนักเรียนรับรู้ได้ด้วยตนเองแล้วว่า “เรียนไปทำกิน”

โรงเรียนวัดไตรรัตนารามมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการบูรณาการให้นักเรียนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ โดยครูออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นผู้ปรุงอาหารสำหรับมื้อกลางวัน สัปดาห์ละ 1 วัน โดยเป็นอาหารเสริมที่เพิ่มเติมขึ้นจากสารอาหารหลักให้บริการแก่นักเรียนทุกคนในโรงเรียน ผ่านรูปแบบการเรียนรู้เป็นลำดับขั้น ดังนี้

1.ขั้นสืบค้น นักเรียนจะต้องทำการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ตนถนัด สามารถเข้าถึงได้ทั้งการสัมภาษณ์ การสอบถามความรู้ จากภูมิปัญญาชาวบ้าน การสืบค้นความรู้จากแหล่งเทคโนโลยี ซึ่งขอบข่ายของข้อมูลความรู้คือ นักเรียนจะทำอาหารเมนูใด เพราะเหตุใดจึงเลือกทำเมนูนั้น ใช้วัตถุดิบอะไรบ้าง อาหารนั้นมีวิธีการทำอย่างไร ให้คุณค่าทางด้านโภชนาการอย่างไร โดยนักเรียนจะต้องบันทึกข้อมูลทั้งหมดลงในใบงานที่ครูสร้างขึ้น

อาหารเพื่อการอนุรักษ์และเรียนรู้ในวิถีชีวิต

ชื่อ... ด.ญ. ปณิศา วัฒนวงศ์ ชั้น ๕.๕ เลขที่ 5

เมนู... จานปรุงผักต้ม

เหตุผลของการทำเมนูนี้... เพื่อไม่ให้ทิ้งผักของโรงเรียน

ส่วนผสม	วิธีการทำ	คุณค่าทางโภชนาการ
1. ขมิ้น	1. ผสมขมิ้น ตำรวม ผักสด	โปรตีน ธาตุเหล็ก
2. หอมหัวใหญ่	2. หอมหัวใหญ่ ผักสด	ไขมัน ธาตุเหล็ก
3. ผักกาด	3. ผักกาด ผักสด	คาร์โบไฮเดรต ธาตุเหล็ก
4. ผักกาด	4. ผักกาด ผักสด	ไขมัน
5. ผักกาด	5. ผักกาด ผักสด	ไขมัน
6. ผักกาด	6. ผักกาด ผักสด	ไขมัน

อุปสรรคปัญหาในการทำ... ไม่มีผักสดในโรงเรียน

แนวทางการแก้ไข... ใช้ผักสดจากโรงเรียน

ระดับความชื่นชอบของผู้บริโภค... 5

อาหารเพื่อการอนุรักษ์และเรียนรู้ในวิถีชีวิต

ชื่อ... ด.ญ. ปณิศา วัฒนวงศ์ ชั้น ๕.๕ เลขที่ 3

เมนู... จานปรุงผักต้ม

เหตุผลของการทำเมนูนี้... เพื่อไม่ให้ทิ้งผักของโรงเรียน

ส่วนผสม	วิธีการทำ	คุณค่าทางโภชนาการ
1. ขมิ้น	1. ผสมขมิ้น ตำรวม ผักสด	โปรตีน ธาตุเหล็ก
2. หอมหัวใหญ่	2. หอมหัวใหญ่ ผักสด	ไขมัน ธาตุเหล็ก
3. ผักกาด	3. ผักกาด ผักสด	คาร์โบไฮเดรต ธาตุเหล็ก
4. ผักกาด	4. ผักกาด ผักสด	ไขมัน
5. ผักกาด	5. ผักกาด ผักสด	ไขมัน
6. ผักกาด	6. ผักกาด ผักสด	ไขมัน

อุปสรรคปัญหาในการทำ... ไม่มีผักสดในโรงเรียน

แนวทางการแก้ไข... ใช้ผักสดจากโรงเรียน

ระดับความชื่นชอบของผู้บริโภค... 5

ตัวอย่าง ใบงานประกอบการค้นคว้า

2. ขั้นลงมือปฏิบัติ หลังจากที่นักเรียนมีข้อมูลในมือแล้วว่าจะทำอาหารเมนูใด นักเรียนจะต้องส่งใบข้อมูลให้แก่ครูเพื่อให้ครูได้เตรียมวัตถุดิบให้แก่นักเรียนได้อย่างครบถ้วน เมื่อมีวัตถุดิบแล้วนักเรียนก็จะลงมือประกอบอาหารตามวิธีการที่ได้ร่วมกันสืบค้นมา ในขณะที่ทำนั้น นักเรียนพบปัญหาใด ก็ให้บันทึกไว้สำหรับเป็นบทเรียนในการพัฒนาทักษะ เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ ใช้สำหรับปรับปรุงแก้ไขการประกอบอาหารในครั้งต่อไป

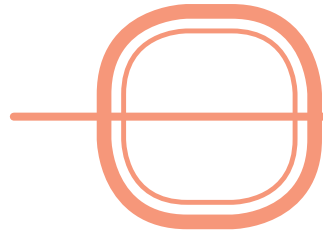
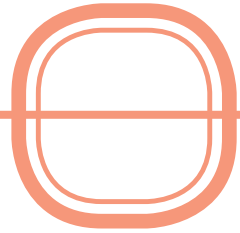
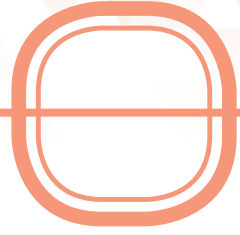
3. ขั้นนำเสนอและรับฟัง หลังจากที่นักเรียนได้ประกอบอาหารเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่เพื่อน ๆ น้อง ๆ นักเรียนจะรับประทานอาหาร จะมีตัวแทนนักเรียนออกมานำเสนอเมนูอาหารประจำวันที่นักเรียนเป็นผู้ปรุงขึ้นเองว่ามีคุณค่าทางโภชนาการอย่างไร และเป็นเมนูอาหารที่ให้คุณประโยชน์แก่ผู้บริโภคอย่างไรบ้าง และเมื่อทุกคนรับประทานอาหารเรียบร้อยแล้ว ก็จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาหารที่ได้รับประทานไปว่า มีรสชาติที่อร่อย ถูกใจ หรือไม่อย่างไร รวมทั้งเป็นการเสนอว่าผู้บริโภคชอบรับประทานอะไร เพื่อเป็นการเสนอแนะเมนูในสัปดาห์ต่อไปอีกด้วย

4. ขั้นอภิปรายผล หลังจากที่นักเรียนเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งแล้ว นักเรียนจะสรุปกิจกรรมให้ครูฟังว่าได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างจากการทำกิจกรรม พร้อมทั้งนำเสนอปัญหา เพื่อการปรับปรุงแก้ไข เป็นการพัฒนาผลงาน พัฒนาขีดความสามารถของตนเองต่อไป

5. ขั้นสรุปผล ตลอดระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียน 1 ปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนมีความสุขทุกครั้งที่ได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนสังเกตเห็นรอยยิ้ม ความสุข เป็นภาพแห่งความทรงจำที่ครูมีอาจลึ้มเลือน นักเรียนมีความภาคภูมิใจในทักษะของตนเองที่เพิ่มพูนขึ้น มีความอึดอ้อมใจที่ได้รับประทานอาหารอันเป็นผลผลิตจากฝีมือของตนเอง ทั้งยังได้รับคำชื่นชมจากน้อง ๆ เพื่อน ๆ ว่าอาหารที่ปรุงขึ้นนั้นมีรสชาติที่อร่อยถูกปากและถูกใจ เหนือสิ่งอื่นใดคือนักเรียนมีความซาบซึ้งใจในความกรุณาจาก “พี่ ๆ” ที่ร่วมสนับสนุนอาหาร อันเป็นวัตถุดิบสำคัญในการให้นักเรียนได้เรียนรู้ และได้กินอ้ม เติมเต็มกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา อันจะได้รับการพัฒนาสืบทอดต่อยอดให้ก้าวไกลไปในอนาคต สร้างค่านิยมเรื่องของการเรียนรู้ที่จะเป็นผู้ให้ มีความสุขในฐานะของผู้ให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวอย่าง สำหรับอาหาร

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม ได้ดำเนินการช่วยพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียน เป็นการปลูกฝังเจตคติที่ดีในด้านการประกอบอาชีพ สร้างบทเรียนจากสภาวะความขาดแคลน พลิกวิกฤตเป็นโอกาส ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ ปัญญา รวมถึงอารมณ์ ถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนมีวิชาสำหรับหาเลี้ยงตนได้อย่างแท้จริง เพราะนักเรียนจะได้นำความรู้จริงจากห้องเรียนไปใช้ในชีวิตจริง กิจกรรมการเรียนการสอนเช่นนี้จะทำให้นักเรียนรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดสำนึกความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่เกิดข้อกังขาว่าบทเรียนที่ได้ศึกษาค้นคว้าไปแล้วนั้น จะนำไปใช้ทำอะไร เพราะนักเรียนจะสัมผัสและรับรู้ได้ทันทีว่า “เราเรียนไปทำกิน”

เอกสารอ้างอิง

สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). คู่มือการจัดการอาหารกลางวันนักเรียน ตามมาตรฐานโภชนาการ สุขาภิบาลอาหารและอาหารปลอดภัย สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.

การพัฒนาโรงเรียนวิถิพุทธ สู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จวิรรณ ไชยพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4

วิถิพุทธชั้นนำ ทำได้ง่ายนิดเดียว เพียงเริ่มต้นที่ตัวเรา... มุ่งมั่นพัฒนา แก้ปัญหาได้ตรงจุด

“ช่วงเวลา 14 ปี มีโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำเพียง 2 โรงเรียนเท่านั้น เมื่อตัวเราเปิดใจ...
ทุ่มเทใจ...ทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง กับช่วงเวลาเพียง 3 ปี มีโรงเรียนวิถิพุทธที่ยกระดับ
การพัฒนาเป็นโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำ เพิ่มขึ้นเป็น 53 โรงเรียน และพัฒนาเป็นโรงเรียน
วิถิพุทธพระราชทานอีก 1 โรงเรียน เรียกได้ว่าการพัฒนาแบบก้าวกระโดดเลยทีเดียว”

ปลายปี พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการได้มีแนวคิดให้มีการนำหลักธรรมสำคัญ
ในพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนาผู้เรียนอย่างบูรณาการในชีวิตประจำวัน
โดยใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ ดู
ฟัง เป็น” คือ มีปัญญารู้เข้าใจในคุณค่าแท้ ใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมแสวงหาปัญญา และมี
วัฒนธรรมเมตตาเป็นฐานการดำเนินชีวิต มีผู้บริหารและคณะครูเป็นกัลยาณมิตร การพัฒนา
จึงได้ริเริ่มดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถิพุทธขึ้น ซึ่งเป็น 1 ใน 5 ของโครงการโรงเรียนรูปแบบใหม่
ของกระทรวงศึกษาธิการ อันได้แก่ 1) โรงเรียนในกำกับของรัฐ 2) โรงเรียนวิถิพุทธ 3) โรงเรียน
สองภาษา 4) โรงเรียนใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ และ 5) โครงการนาร่องสรรหา พัฒนาและส่งเสริม
ผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึง
ดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถิพุทธ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีโรงเรียน
ในโครงการโรงเรียนวิถิพุทธทั้งสิ้น จำนวน 21,925 โรงเรียน โดยในจำนวนนี้โรงเรียนได้พัฒนา
ยกระดับเป็นโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำ จำนวน 1,042 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนวิถิพุทธพระราชทาน
จำนวน 85 โรงเรียน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (ม.ป.ป.))

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 มีโรงเรียนในความดูแล
รับผิดชอบ จำนวน 88 โรงเรียน 1 สาขา มีโรงเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถิพุทธ
นับตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบัน จำนวน 86 โรงเรียน จากการศึกษาข้อมูลเชิงลึกของการพัฒนา
โรงเรียนวิถิพุทธในสังกัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2559 พบว่า มีข้อมูลการพัฒนาโรงเรียนวิถิพุทธ ดังนี้

ปี พ.ศ.	ระดับการพัฒนา โรงเรียนวิถิพุทธ	ชื่อโรงเรียน	สังกัดพื้นที่
2545-2556	-ไม่มี-	-ไม่มี-	-ไม่มี-
2557	โรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำ รุ่นที่ 5	โรงเรียนวัดบวรกรกเหนือ	อำเภอสารภี
2558	-ไม่มี-	-ไม่มี-	-ไม่มี-
2559	โรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำ รุ่นที่ 7	โรงเรียนวัดศรีล้อม	อำเภอหางดง
ระยะเวลา 14 ปี มีโรงเรียนยกระดับการพัฒนาเป็นโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำ จำนวน 2 โรงเรียน			

จากข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าช่วงระยะเวลา 11 ปี (พ.ศ. 2545-2556) โรงเรียนวิถิพุทธไม่มีการพัฒนาแต่อย่างใด หลังจากนั้นจึงเริ่มมีการพัฒนาบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าช่วงเวลา 14 ปี (พ.ศ. 2545-2559) โรงเรียนวิถิพุทธมีการพัฒนาเพียง 2 โรงเรียนเท่านั้น นับว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลา 14 ปี ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศริเริ่มโครงการโรงเรียนวิถิพุทธขึ้น ในการนี้ ผู้เขียนจึงได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนวิถิพุทธ เมื่อปีการศึกษา 2559 จึงพบว่า มีปัญหาในการบริหารจัดการ คือ 1) ผู้บริหารโรงเรียนขาดองค์ความรู้และสื่อในการดำเนินการนิเทศ ติดตามหรือพัฒนากระบวนการดำเนินงานโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามแนวทางของโรงเรียนวิถิพุทธ 2) ขาดการส่งเสริม สนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด ในเรื่องสื่อและองค์ความรู้ในการพัฒนาโรงเรียน 3) บุคลากรขาดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธ 4) ไม่มีเวลาเพียงพอในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิถิพุทธอย่างครบถ้วน 5) โรงเรียนมีกิจกรรมและภาระงานด้านอื่น ๆ ค่อนข้างมาก ส่งผลให้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถิพุทธไม่ต่อเนื่อง และ 6) ครูผู้รับผิดชอบมีการเปลี่ยนแปลง โยกย้ายบ่อย ๆ ทำให้การทำงานขาดความต่อเนื่อง (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 4, 2559)

“ก้าว-กระโดด” พัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ทำได้ง่ายนิดเดียว

ผู้เขียนในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มองเห็นความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ ด้วยเห็นว่าเป็นโครงการที่ดีมีคุณค่าอีกโครงการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างรอบด้านในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาไทยไว้ในหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 อีกทั้งยังสอดคล้องกับเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย ดังนั้น จึงได้เร่งดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ รวมทั้งปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของโรงเรียนในสังกัด วิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา และหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธให้ขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียน ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการศึกษา พร้อมทั้งได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเท จริจใจ จริจจังและทำจริงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 จนถึงปัจจุบัน โดยกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนานั้น มุ่งเน้นเฉพาะโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูมีใจพร้อมที่จะรับการพัฒนาร่วมกัน ซึ่งได้ใช้หลักการตามแนวทางศาสตร์พระราชา ที่เริ่มจากจุดเล็ก ๆ และเป็นความต้องการที่เกิดจากภายใน (ระเบิดจากข้างใน) ของบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีความเห็นพ้องต้องกันในการพัฒนา พร้อมนี้ผู้เขียนจึงได้สร้างนวัตกรรมใช้ในการนิเทศขับเคลื่อนงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เรียกชื่อว่า ชุดนิเทศ “5 ส สร้างโรงเรียนดีวิถีพุทธ” จากนั้นจึงเริ่มต้นเส้นทางการพัฒนาในปีการศึกษา 2560 มีโรงเรียน

สมัครเข้าร่วมพัฒนา จำนวน 10 โรงเรียน และปีการศึกษา 2561 สมัครเข้าร่วมพัฒนาเพิ่มอีก จำนวน 22 โรงเรียน ต่อมาในปีการศึกษา 2562 สมัครเพิ่มมากขึ้นอีกจำนวน 30 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 62 โรงเรียน สำหรับในปีการศึกษา 2563 ขยายผลการพัฒนาโดยโรงเรียนสมัคร เข้าร่วมพัฒนาเพิ่มอีก 26 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 88 โรงเรียน เต็มพื้นที่

“5 ส สร้างโรงเรียนดีวิถีพุทธ”

“5 ส สร้างโรงเรียนดีวิถีพุทธ” คือ ชุตนีเทศซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ผู้เขียนได้สร้างขึ้น โดยมีกระบวนการสร้างที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ นำไปใช้เป็นสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งประกอบด้วยเอกสาร จำนวน 5 เล่ม “5 ส” มีความหมาย ดังนี้

- ส 1 หมายถึง เอกสารเล่มที่ 1 **คู่มือการใช้ชุดนิเทศ** “ 4 ส สร้างโรงเรียนวิถีพุทธ”
- ส 2 หมายถึง เอกสารเล่มที่ 2 **เสริม**ความรู้การนิเทศเพื่อพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ
- ส 3 หมายถึง เอกสารเล่มที่ 3 **สู่**การปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวทางอัตลักษณ์ 29 ประการ
- ส 4 หมายถึง เอกสารเล่มที่ 4 **สะท้อน**และประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ
- ส 5 หมายถึง เอกสารเล่มที่ 5 **ส่งต่อ**คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ชุดนิเทศ

“5 ส สร้างโรงเรียนวิถีพุทธ”

บันได 6 ขั้น เส้นทางสู่ความสำเร็จ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน มีการวางแผนเตรียมการ และขับเคลื่อนงานครอบคลุมทุกมิติโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังจะแสดงให้เห็นภาพกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธด้วย “บันได 6 ขั้น เส้นทางสู่ความสำเร็จ” ดังนี้

6 | สะท้อนดี

1. ประเมินผลเชิงประจักษ์ ปรับปรุง พัฒนา ประเมินตัดสิน
2. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. ประกาศ ยกย่องเชิดชูเกียรติ
4. เผยแพร่ผลงาน ขยายผล และต่อยอดการพัฒนา

5 | ทวนทำ

1. โรงเรียนประเมินตนเอง ทบทวนและปรับปรุงผลงาน
2. ทีมศึกษานิเทศก์ นิเทศในรูปแบบคลินิก กระตุ้น ขวนคิด พาทำ และ Coaching & Mentoring
3. ตรวจสอบผลงาน ปรับปรุงพัฒนา

4 | เดินทาง

1. โรงเรียนรับนโยบายและนำสู่การปฏิบัติ
2. ศึกษา นิเทศ "5 ส สร้างโรงเรียนดีด้วยตนเอง" เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียน
3. นิเทศภายใน โดยบุคลากรภายในโรงเรียน
4. นิเทศ ติดตาม โดยทีมศึกษานิเทศก์และโรงเรียนร่วมพื้นที่
5. เสริมแรง และ Coaching เชิงลึกโดยศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบ

3 | สร้างทีม

แต่งตั้งคณะทีมงานขับเคลื่อนระดับเขตพื้นที่ฯ คณะทีมงานนิเทศ ติดตามระดับเขตพื้นที่ฯ ทีมช่วยเหลือจากโรงเรียนร่วมพื้นที่ และทีมผู้ปฏิบัติระดับโรงเรียน

2 | ปูทาง

1. อบรมให้ความรู้แก่โรงเรียนร่วมพื้นที่ (พี่เลี้ยง) โรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมการพัฒนา และสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ทีมนิเทศ
2. จัดเวทีเสวนา สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู

1 | ปักหมุด

1. สร้างความตระหนักรู้/ประกาศเป็นนโยบายของเขตพื้นที่
2. ประชาสัมพันธ์/รับสมัครโรงเรียนเข้าร่วมการพัฒนา
3. จัดทำแผน/กำหนดเป้าหมายการพัฒนาร่วมกัน
4. จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน

ภาพ บัณฑิต 6 ชั้น เส้นทางสู่ความสำเร็จ

ผลการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธสู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จากการดำเนินงานขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธอย่างต่อเนื่อง และใช้นวัตกรรมในการพัฒนาที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนโดยแท้จริง ทำให้ภาพความสำเร็จปรากฏอย่างชัดเจน ทั้งในภาพของโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและผู้เรียน โดยสรุปได้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน มุ่งเป้าไปที่การสร้างคนดีผ่านโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสุจริต โครงการโรงเรียนรักษาศิล 5 เชิงคุณภาพ ครอบครัวยุบอุ่น รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ โดยก่อนได้รับการพัฒนามีความรู้ความเข้าใจที่คะแนนเฉลี่ย 21.21 (คะแนนเต็ม 40 คะแนน) และหลังจากได้รับการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 35.06 เมื่อเปรียบเทียบกับกันจะเห็นว่าหลังได้รับการพัฒนาได้คะแนนสูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ดำเนินการขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธผ่านทีมนำ (คณะดำเนินงานระดับเขตพื้นที่) ทีมทำ (คณะศึกษานิเทศก์) และทีมปฏิบัติ (ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียน)

4. ผลการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่า ก่อนพัฒนาโดยใช้ชุดนิเทศ “5 ส สร้างโรงเรียนดีวิถีพุทธ” ในภาพรวมทุกด้านมีผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย 2.89 และผลหลังการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธโดยใช้ชุดนิเทศ “5 ส สร้างโรงเรียนดีวิถีพุทธ” ในภาพรวมมีผลอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย 3.98 เมื่อเปรียบเทียบกับกันจะเห็นว่าผลหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ยังพบว่า ครูร้อยละ 32.69 มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นต่อการครองตน ครองคน ครองงาน ประพฤติดี เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบสูง มีจิตวิญญาณของความเป็นครูเพิ่มมากขึ้น นำหลักคุณธรรมจริยธรรมมาสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน และร้อยละ 11.54 คณะครูให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนโรงเรียนวิถีพุทธ ส่งผลดีในบริบททางวัฒนธรรม และพัฒนาอย่างต่อเนื่องก้าวสู่โรงเรียนวิถีพุทธที่ยั่งยืน

4.1 โรงเรียนยกระดับการพัฒนาเป็นโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ จำนวน 53 โรงเรียน และยกระดับการพัฒนาเป็นโรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน จำนวน 1 โรงเรียน

4.2 ชุมชน ร้อยละ 38.46 ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของโรงเรียน และร้อยละ 32.69 มีความพึงพอใจและเชื่อมั่นเรื่องการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นเด็กดีของโรงเรียน

5. ผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวทางอัตลักษณ์ 29 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมประจำวันพระ ด้านการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรม ครูผู้บริหารและผู้เรียน และด้านการส่งเสริมวิถีพุทธ พบว่า ก่อนการพัฒนาโดยใช้ชุดนิเทศ

“5 ส สร้างโรงเรียนดีวิถีพุทธ” ในภาพรวมทุกด้าน มีผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย 2.72 และหลังการพัฒนาในภาพรวมทุกด้าน มีผลอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย 3.74 เมื่อเปรียบเทียบกับกันจะเห็นว่า หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผลการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย ด้านกาย (กายภาพ) ด้านศีล (สังคม) ด้านจิต (จิตใจ/อารมณ์) และด้านปัญญา พบว่า ก่อนการพัฒนาโดยใช้ชุดนิเทศ “5 ส สร้างโรงเรียนดีวิถีพุทธ” ในภาพรวมทุกด้าน มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย 3.19 และหลังการพัฒนาในภาพรวมทุกด้าน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย 4.23 เมื่อเปรียบเทียบกับกันจะเห็นว่า หลังพัฒนามีผลการประเมินสูงกว่าก่อนพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

QR Code

ผลงานเด่นด้านวิถีพุทธของโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ รุ่นที่ 8-10
ปีการศึกษา 2560-2562

สำหรับหลักการทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จแบบก้าว-กระโดด ผู้เขียนใช้หลักการทำงานง่าย ๆ เรียกว่าหลัก “7 ข ช่วยสร้างคนดีสู่สังคมดี” มีอะไรบ้าง

☞ **ข้อ 1 :** ชี้ให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู ได้เห็นว่าโครงการโรงเรียนวิถีพุทธหรือกิจกรรมที่ทำให้นั้น ไม่ใช่งานใหม่ ไม่ได้เพิ่มภาระงาน แต่เป็นงานในหน้าที่ที่เราต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งมีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อีกทั้งกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธยังช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และคุณค่าที่จะเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียนและชุมชน

☞ **ชวน** : ชวนให้โรงเรียนเข้าร่วมพัฒนาด้วยความสมัครใจ เพราะเชื่อว่าการทำงานใด ๆ หากเรามีใจที่จะทำแล้ว เราก็จะทำได้ด้วยความตั้งใจ และเมื่อโรงเรียนสมัครใจทำแล้วการพัฒนา งานนั้น ๆ ต้องสำเร็จอย่างแน่นอน

☞ **ช่วย** : ช่วยถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของศึกษานิเทศก์ ที่ต้องให้ความช่วยเหลือ ในทุกมิติอย่างรอบด้าน ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจ ชี้แนะ เป็นพี่เลี้ยง ช่วยด้วยใจและทำแบบ เทใจให้กัน มีจริยธรรมเป็นเพื่อนที่แสนดีอยู่เคียงข้างกับครู และผู้บริหารโรงเรียนอย่างเป็น กัลยาณมิตร

☞ **โชว์** : โชว์โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงานกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้ง สะท้อนและประเมินผลงานไปในตัวด้วย

☞ **ชม** : ชมเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ช่วยเสริมแรงใจให้ครู ผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่าย ในโรงเรียนรู้สึกดีและมีพลังขับเคลื่อนงาน ชมด้วยวาจาโดยใช้คำพูดเชิงบวก หรือการเสริมแรงด้วย การมอบโล่รางวัล เกียรติบัตร ให้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และโรงเรียนที่มีนวัตกรรมด้าน การส่งเสริมความดี ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้

☞ **แชร์** : แชร์ถือเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมสำคัญที่ต้องทำ ได้ใช้แนวคิดของระบบขายตรง คือ **“ทำดีแล้วบอกต่อ (Direct Tell)”** โดยแชร์ความดีหรือกิจกรรมดีผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทุกช่องทาง

☞ **เชียร์** : เชียร์เป็นการเสริมแรงให้โรงเรียนที่ทำดีแล้ว มีพลังในการขับเคลื่อนงานและสร้างความเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่สมบูรณ์ก็เชียร์โดยหาวิธีสร้างแรงบันดาลใจให้พัฒนาต่อยอดไปสู่เป้าหมาย

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังมีเทคนิคที่สำคัญยิ่งที่ช่วยเสริมพลังบวก ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ ซึ่งเทคนิคนี้อยู่ภายในตัวของเราเอง นั่นคือ **“เทคนิค 4 ใจ 1 ให้”** อันได้แก่ **ทำใจรัก** ในงานที่รับผิดชอบ **เปิดใจ** เรียนรู้งานเปิดใจผู้บริหารการศึกษา เปิดใจผู้บริหารโรงเรียนและครู **ใส่ใจ** ในการทำงานทุกกระบวนการขั้นตอน **จริงใจ** ทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน และ **ให้เกียรติ** ผู้บริหาร ครูและโรงเรียน รวมทั้งบุคลากรทุกกลุ่มทุกระดับ

จะเห็นว่า ผลจากการทำงานที่ใช้แนวคิดกรรมกรนิเทศขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบ มีหลักการทำงานที่เจาะลึกถึงโรงเรียน ร่วมกับพลังขับเคลื่อนที่เกิดจากภายในตัวของเราเอง ทำให้พัฒนางานด้านคุณธรรมประสบความสำเร็จ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและขยายวงกว้างไปเรื่อย ๆ ดุจมีชีวิตชีวา ทุกคนมีความสุขในการทำงาน และสุดท้ายเป้าหมายสูงสุดคือ **การสร้างคุณภาพ** ผู้เรียนด้านความเป็นคนดีให้เกิดขึ้นในสังคม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง สามารถเลือกวิถีการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นพลเมืองดีของสังคม และเป็นไปตามความคาดหวังของคุณภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 3)*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด (มหาชน).
- กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. (2559). *รายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ปีงบประมาณ 2558*. เชียงใหม่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. (เอกสารอัดสำเนา).
- ฉวีวรรณ ไชยพิเศษ. (2563). *การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวทางอัตลักษณ์ 29 ประการ สู่คุณภาพผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุดนิเทศ “5 ส สร้างโรงเรียนดีวิถีพุทธ”*. เชียงใหม่: กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. (เอกสารอัดสำเนา).
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). *โครงการการศึกษาวิถีพุทธ*. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2563, จาก www.vitheeabuddha.com
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

การนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพในยุค New Normal

ขอบกิจ กนกหงส์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา หรือ โควิด-19 ในหลายประเทศ มีผลกระทบอย่างมากต่อระบบการจัดการเรียนการสอนและการเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของเด็กอย่างไม่เคยมีมาก่อน การระบาดอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้กำหนดนโยบายทุกภาคส่วนต้องเร่งคิดและออกมาตรการยับยั้ง แน่นอนว่า มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้มีผลในระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้นักการศึกษาต้องกลับมาคิดกันอย่างเร่งด่วน ถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้วิธีการเรียนของเด็กในระบบการศึกษา ‘ดีขึ้น’ หรือ ‘แย่ลง’ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ควรนำมาใช้เพื่อปรับตัวกับสถานการณ์ตอนนี้ที่ดูเหมือนว่าจะยืดเยื้อออกไป รวมถึงการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นควรเป็นอย่างไร

การมีมาตรการป้องกันและเลี่ยงโรคระบาดที่เรียกว่า “New Normal” ซึ่ง รศ.มาลี บุญศิริพันธ์ คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ราชบัณฑิตยสภา ได้ระบุว่าทางราชบัณฑิตยสภาได้

ระบุว่า New Normal หมายถึง ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งหมายถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่มั่นคงเคย รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ประกอบด้วย วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติและการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต

การจัดการศึกษาจึงมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบใหม่ โดยมีแนวคิดในการจัดการศึกษาทางไกล กระตุ้น ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงซึ่งมีประเด็นชวนคิดในสองประเด็น คือ การเรียนรู้ และออนไลน์ ซึ่งต้องตระหนักถึงเงื่อนไขที่จะทำให้การเรียนรู้ การเปลี่ยนบทบาทของครู การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ บริหารจัดการให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหาด้วยตนเอง แก้ปัญหาเป็นกลุ่มอย่างแท้จริงด้วยวิธีการออนไลน์ สิ่งที่ครูจะต้องพิจารณาเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลนั้น ประกอบด้วย

1. การแยกเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ส่วนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการอ่าน ศึกษาค้นคว้า หรือการดูคลิปวิดีโอ ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้เรียนแต่ละคนสามารถทำได้เองในกิจกรรมแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Learning) ซึ่งส่วนนี้ผู้สอนอาจจัดทำเป็นใบความรู้และใบงานส่งไปให้ผู้เรียนหรืออัปโหลดไว้ในเว็บไซต์รายวิชาหรือระบบจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของโรงเรียน

1.2 ส่วนที่มีความซับซ้อนหรือเป็นองค์ความรู้ใหม่ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องอธิบาย สานิต หรือทำกิจกรรมกับผู้เรียนแบบประสานเวลา (Synchronous Learning) โดยกิจกรรมในส่วนนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจจะต้องนัดหมายเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันผ่านการประชุมทางไกลและอาศัยเครื่องมืออย่างเช่น ระบบโต้ตอบกับผู้เรียน (Student Response System) หรือเครื่องมือเพื่อการทำกิจกรรมร่วมกันแบบออนไลน์ (Online Collaboration Tools) มาใช้ประกอบการทำกิจกรรม

2. การพิจารณาความเหมาะสมของระดับในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมตามตารางการบูรณาการเทคโนโลยี (Technology Integration Matrix: TIM) เพื่อจะได้สามารถเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ ให้ได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียนและลักษณะรูปแบบในการจัดการเรียนรู้

3. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ตลอดการทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ การวัดและประเมินผลกระบวนการที่ผู้เรียนใช้ในการสร้างองค์ความรู้หรือชิ้นงาน ซึ่งอาจทำได้ด้วยการให้ผู้เรียนจัดทำเป็นวิดีโอหรือเอกสาร

เพื่ออธิบายวิธีการหรือขั้นตอนที่ได้ทำในระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และอีกส่วนคือ การประเมินผลลัพธ์หรือผลผลิตที่เกิดการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม โดยผู้สอนจะต้องกำหนดรูปค ในการประเมินให้มีความชัดเจนและอาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสะท้อนคิดเพื่อการประเมินผลลัพธ์ หรือชิ้นงานที่ตนเองได้ทำ ทั้งนี้ ครูอาจนำเอาโปรแกรมประเภทแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Portfolio) มาช่วยในการรวบรวมหลักฐานจากการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนได้

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์จึงจำเป็นต้องออกแบบการเรียนการสอน โดยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนได้มีการอภิปราย (Discussion) การร่วมมือกันเรียนรู้ (Collaboration) ผ่านสื่อการสอนที่หลากหลาย การลงมือปฏิบัติ การนำเสนอผลงานหรือ ผลการเรียนรู้ การสรุปทบทวนร่วมกัน เป็นต้น

สำหรับการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษา โดยเน้นการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้เขียนขอเสนอช่องทางการนิเทศออนไลน์ผ่านเครื่องมือและอุปกรณ์ การสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Facebook YouTube Zoom Google Classroom Google Meet หรือ Google site เป็นต้น ซึ่งการนิเทศออนไลน์มีความมุ่งหมายเพื่อมุ่งช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงและส่งเสริมครูให้พัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่เพื่อที่จะเอาความสามารถของครูผู้สอน ออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน

กระบวนการนิเทศออนไลน์แบบ 3R4C มีรายละเอียด ดังนี้

3R ได้แก่ 1) การทบทวน (Reviewing: R) 2) การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (Rendering: R) 3) การสะท้อนผลในการสอน (Reflecting: R)

4C ได้แก่ 1) การทำให้ชัดเจน (Clarity: C) 2) การชี้แนะสอนงาน (Coach: C) 3) ตรวจสอบ สมรรถนะ (Competencies: C) และ 4) ตรวจสอบลักษณะเฉพาะ (Characteristics: C)

วิธีการนิเทศออนไลน์ ตามขั้นตอนของการนิเทศแบบ 3R4C มีแนวคิดในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การทบทวน (Reviewing: R)

เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กับการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ครูวางแผนการสอนไว้ว่ามีความสอดคล้องอย่างชัดเจน (Clarity: C) ทั้งมาตรฐาน และตัวชี้วัดหรือไม่ ซึ่งมี 7 ขั้นตอนย่อย คือ 1) รวบรวมข้อมูล 2) ตรวจสอบรอบแรก 3) ทบทวน กับกลุ่มย่อย 4) เปรียบเทียบกับกลุ่มใหญ่ 5) กำหนดประเด็นที่ต้องการแก้ไขทันที 6) กำหนด ประเด็นที่ต้องการการวิจัยและการวางแผน และ 7) วางแผนสำหรับการตรวจสอบต่อไป

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (Rendering: R)

โดยการเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “โค้ช” ให้คำแนะนำปรึกษา หรือ อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ (Coach: C) จากการฟังอย่างตั้งใจตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ครูกำลังแก้ปัญหา สร้างความตระหนัก และเสนอทางเลือกอย่างหลากหลาย มีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ คือ 1) การวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การสื่อสารและตกลงเป้าหมายร่วมกัน 3) การเรียนรู้และปฏิบัติการสอนจริง และ 4) การติดตามและประเมินผลหลังการสอน ภายหลังจากการสอนงาน ไม่ว่าจะเป็นในช่วงระหว่างสอนเสร็จหรือช่วงภายหลังจากการสอนงาน ผู้นิเทศจะต้องติดตามการทำงานของครูผู้สอนและแจ้งข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ ขั้นตอนนี้เพื่อปรับปรุง และปรับเปลี่ยนวิธีการสอนงานให้เหมาะสมหากผู้รับการนิเทศยังไม่เข้าใจ

การชี้แนะสอนงาน (Coach) จะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือเงื่อนไข ดังนี้ 1) เป็นเครื่องมือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้สามารถทำงานได้ในระยะยาว ผู้สอนงานจึงต้องใช้เวลาวางแผนการสอนงาน และหมั่นแจ้งข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) กับผู้รับการนิเทศเสมอว่าเข้าใจหรือไม่ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการสอนงาน และความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน 2) ผู้สอนงานควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนงานให้เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ เนื่องจากวิธีการสอนงานแบบหนึ่งอาจไม่สามารถนำไปใช้ในการสอนงานให้ผู้รับการนิเทศอีกคนได้ 3) ผู้สอนงานควรกำหนดแนวทางในการทำงานและลำดับในการสอนงานให้ชัดเจน เหมาะสม ยกตัวอย่างเหตุการณ์หรือสถานการณ์ เพื่อให้การสอนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) ควรทบทวนความก้าวหน้าของผู้รับการนิเทศ และผลสำเร็จที่เกิดขึ้น มุ่งเน้นการชมเชยเมื่อผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามแนวทางของผู้บังคับบัญชา เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่อไป นอกจากนี้ ผู้นิเทศจะต้องให้กำลังใจเมื่อผู้รับการนิเทศทำงานผิดพลาด ไม่เป็นไปตามแนวทางการสอนงานที่วางแผนไว้

ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลในการสอน (Reflecting: R)

เป็นขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับผู้รับการนิเทศออนไลน์เพื่อตรวจสอบผลที่เกิดจากการเรียนการสอนว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และก่อให้เกิดสมรรถนะ (Competencies: C) ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบลักษณะเฉพาะ (Characteristic: C) ของครูนักสะท้อนผลในการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) การบรรยายที่เกิดจากความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับสถานการณ์นั้น ๆ 2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน โดยการสะท้อนผลในการสอนจากการสังเกตความรู้สึก และการรับรู้ 3) การประเมินวิเคราะห์ประสบการณ์ร่วมกัน

ว่าเป็นไปในทางดีหรือไม่ดี 4) ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์โดยภาพรวม 5) สรุปแนวคิดและวิธี
แก้ไขปัญหาร่วมกันโดยใช้เหตุผลประกอบ และ 6) การวางแผนเพื่อนำไปใช้ เครื่องมือที่ใช้
ในการสะท้อนผล เช่น การบันทึกหลังการสอน การเขียนผ่านเว็บล็อก การบันทึกการสอนด้วย
วิดีโอทัศน์ ข้อเสนอแนะจากผู้เรียน ผลการเรียนรู้หรือผลงานของผู้เรียน เป็นต้น

การประเมินผลการนิเทศออนไลน์ ในการประเมินผลการนิเทศออนไลน์พิจารณาจาก
จุดมุ่งหมายของการนิเทศเป็นสำคัญว่ากระบวนการดำเนินการทั้งหมดนั้นบรรลุตามเป้าหมาย
ที่วางแผนไว้หรือไม่ รวมทั้งเพื่อตรวจสอบผลที่เกิดจากการเรียนการสอนของผู้รับการนิเทศหรือ
ครูผู้สอนว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และก่อให้เกิดสมรรถนะ (Competencies: C)
ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบลักษณะเฉพาะ (Characteristic: C)
ของครูนักสะท้อนผลในการสอน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ

เงื่อนไขสำคัญของการนิเทศออนไลน์ ซึ่งเป็นการทำงานบนความร่วมมือของบุคคล
สองฝ่าย ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศ และครูผู้สอนหรือผู้รับการนิเทศ ซึ่งต้องอาศัย
ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีเครื่องมือ คือ อุปกรณ์ทางการสื่อสาร ที่มีภาพ
เสียงและระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน การนำระบบการนิเทศออนไลน์
มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนจะต้องอยู่บนหลักการและแนวคิดสำคัญ คือ 1) ครูผู้สอนมีความรู้
ความเข้าใจในระบบนิเทศออนไลน์ดี 2) ต้องมีความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกัน และ
3) ครูผู้สอนต้องมีข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อการพัฒนาในการทำงาน

จากแนวคิดของการนิเทศออนไลน์แบบ 3R4C ที่ได้นำเสนอไว้นี้เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่น่า
เป็นประโยชน์ต่อการนิเทศ ติดตามในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยดำเนินการผ่านช่องทาง Internet
หรือการสื่อสาร หรืออุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการสะท้อนผลการเรียนรู้ เปลี่ยน “ครูผู้สอน” เป็น
“โค้ช” สำหรับให้คำแนะนำ ปรัชญา หรือ อำนวยการการเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่ลืมไม่ได้เลย คือผู้นิเทศ
ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบ หรือ วิธีการให้เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ เนื่องจากเทคนิคหรือวิธีการ
แบบหนึ่ง อาจไม่สามารถนำไปใช้ในการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศอีกคนได้ และยิ่งกว่านั้นผลลัพธ์
ที่สำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจเรียนรู้แตกต่างกันตามธรรมชาติ จึงเป็นไปได้ที่เด็กทุกคน
จะสนใจเรียนเรื่องเดียวกัน ในห้องเรียนเดียวกัน ชั่วโมงเรียนเดียวกัน แม้อยู่ในช่วงวัยเดียวกัน
จึงเป็นข้อคำถามสำคัญสำหรับครูผู้สอนและผู้นิเทศจะร่วมมือกันวางแผนและแก้ปัญหาอย่างไร

- กิตติศักดิ์ อังคะนาวิ และอมิสรรค์ ภาชนะวรรณ. (2561). การนิเทศการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(1), 193-206. จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/177632/126462>
- คม ชัด ลึก. (2563). ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติศัพท์คำว่า “New Normal”. คม ชัด ลึก. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.komchadluek.net/news/regional/429915>
- ไทยพีบีเอส. (2563). รู้จัก “New Normal” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. ไทยพีบีเอส. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2563, จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/292126>
- ธิดิธีระชัย. (2563). การจัดการศึกษาแบบ Remote Learning เพื่อการสอนแบบ Teach From Home. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2563, จาก https://www.starfishlabz.com/blog/107-การจัดการศึกษาแบบ-Remote-Learning เพื่อการสอนแบบ-teach-from-fbclid=IwAR0hXC_t4ID1X8xlhMooH9Mxbh1Xg5JKbZzf5Y5_BthJhHe8zBfBAIVYWKSE
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2020). รู้จักกับ Online Learning การเรียนการสอนแบบออนไลน์. สืบค้น 8 พฤษภาคม 2563, จาก https://www.youtube.com/watch?v=CfY73srjSfs&fbclid=IwAR0Q236rOM148CpZEdb4896eR-r3Y_F46xQe_OYVKsMrsUWnQN9MaK8jK2Y
- วิภาวี เขียวลีลา. (2563). NEW NORMAL การศึกษา คือการให้ผู้เรียนนำพาการเรียนรู้ด้วยตัวเอง. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2563, จาก <https://thepotential.org/2020/04/30/new-normal-education/>
- สำนักข่าวซินหัว. (2563). นักเรียน ม.6 ในกานซู เปิดเรียนอีกครั้ง. สำนักข่าวซินหัว. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2563, จาก https://www.xinhuaithai.com/china/95688_20200409
- สำนักงานประสานงานโครงการความร่วมมือทางวิชาการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2561). การนิเทศเสมือนจริง “นิเทศออนไลน์ 1 ถึง 2” หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต (รพ.2). สืบค้น 7 พฤษภาคม 2563, จาก <http://www.dusitcenter.org/downloads.asp?f=files.pdf&fd=%7Cnews%7C961%7C>
- อารมณ์ ภูวพิพัฒน์. (ม.ป.ป.). “Coaching...เครื่องมือการพัฒนาคนที่ไม่ตกยุค”. สืบค้น 8 พฤษภาคม 2563, จาก http://hrcenter.co.th/file/columns/f_20170418_151337.pdf
- Frederick L. Nelson & Troy Sadler. (2012). *A Third Space for Reflection by Teacher Educators: A Heuristic for Understanding Orientations to and Components of Reflection*. Retrieved May 8, 2020, from https://www.researchgate.net/publication/263598779_A_third_space_for_reflection_by_teacher_educators_A_heuristic_for_understanding_orientations_to_and_components_of_reflection
- Jacobs, H.H. (1997). *Mapping the Big Picture: Integrating Curriculum and Assessment K-12*. Retrieved May 8, 2020, from http://www.ascd.org/publications/books/197135/chapters/The_Need_for_Calendar-Based_Curriculum_Mapping.aspx

วิชาการ

เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อความใด ๆ

ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการวารสารวิชาการ

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ร่วมส่งบทความวิชาการด้านการศึกษามาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ ความยาวระหว่าง 5-7 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยต์ พร้อมภาพประกอบ

(ไม่รับบทความวิทยานิพนธ์
หรือบทความงานวิจัย
เอกสารอ้างอิงเฉพาะส่วน
ที่เกี่ยวข้องกับ
บทความเท่านั้น)

ส่งมาได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำนเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
หรืออีเมล obec.journal@gmail.com

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
อีเมล obec.journal@gmail.com

ISSN : 1513-0096